

ما نا سا يک بوو ننا سیه کهی "

سهر به خ بوون" ... محمده تها

حوسان

ئهم چه مکه ههرچی له باره وه گوترا ب و ههرچان به کارهاتب و ههرچی پا نهرک له پشت به کاره نانه وه بووب و ههرک ش دایه ناب و پاشان به ههر ش وه یه وه ربگ در ته سهر زمانه کانی سیاست و ئابووری و کولتووری و ک مه یه تی، جگه له ویست کی دیار یا شاراهه ب "خ بوون" یا بوون به "خ" چتر ناگه یه ن.

"خ بوون" ململانی یه کی وجودی در ژخایه نه له ن و که سه کان خ یاندا ب ئه وهی به ش کی زری کار و کردار و ئه رک و جولانه وه و قسه و گوftar و په یوه ندیه کانیان به ب یارک له "خ" یانه وه دهرچ و که مترین کاریگه ری و گوشاری ئه وه زنانه ی له سهر ب له دهره وهی خودی تاکه کان چالاکن و ده یانه وه به ه لزی ک شکردنیان ههرچی "خ" یه کانی ده ورو به ریان ههن له وانه وه ه لز وه رگرن به ه موو ش وه و گه وه ره کانی ه لزه وه.

"خ بوون" بابه ت کی وجودیه استه وخ په یوه سته به "ئیراده" وه، ئه وهی ده یه و "خ" ی ب، هوشیاره به وهی له بنچینه دا خ ی نیه و له وه ته ی ه شیشی به و خودی خ ی هیه زانیویه تی به رده وام خودی ئه و له ژر سته م کی دهره کیدایه و داپ ساوه و که وت ته ژر بار کی به رزه فته وه له دهره وهی ویست و خواسته کانی خ یه تی و مه به ست تیایدا ته نها پاراستنی ج ر کی تره له هاوسه نگی که له بنه ته وه له سهر ناهاوسه نگی خودی تاکه کان تین و تاقت وه رده گر.

"ئیراده" ی ههر که سک له ئه نجامی ب اندنه وهی ململانی یه کی تاقت پ وک نی ناوه کیه وه له ن وان {"ده ب" و "نا ب"} یه کانه وه چه که ره ده کات و تاد به خ دواندن و له خ گه یشتن و خ ناسین و خ دهر ب ین و خ ئاشکرا کردن و خ کخستن و خ به وه بردن و خ هه سه نگا ندنه وه ئه و ئیراده یه به ه لتر ده ب و دواتر ه واش ه واش ده ب ته کردار و له ه فتار و که س تی تاکه کانه وه ه نگده دا ته وه.

ئیراده ههروهک نیتش ده (ه کار که هه ردهم ئه وه ه کاره له مه به ست که وه سهره ده دا)، به و مانایه ی ئه وه مه به ست که ده ب ته ه ی وودانی ههر ووداوک یا ه فتارک، ئه وه مه به سته له بنچینه دا له

تـگـه یـشتـنـی کـه سـه کـه وـه دـا ځـځـځـځـځـځ و له دهر بـ ینی جـ ځـځـځـځـځـځ ردا له
"ئیراده" دا ځـځـځـځـځـځ مانیفستـ ده که نه وه. ئیراده ده بـ سهره نجام
به ره می هه سترکردن و ئاگایی و په یبردن و هـ ځـځـځـځـځـځ و هه موو
نه مانه به یه که وه بوونـ کی ئینسانی وهك "ځـځـځـځـځـځ" یمان بـ دهرده خه، و
وهك شوبنهاوهر ئاماژه ی پـده کا ئیراده عه قـ ځـځـځـځـځـځ ی دودات و وهك
توخمـ کی په یبر له مه عریفه ی ځـځـځـځـځـځ دـا ځـځـځـځـځـځ ی دهبینـ. ئه و
مه به سته ش که له پـشدا که س یا کـمه ځـځـځـځـځـځ هه یانه یا دیاریده که ن
ده بـ ته بیان ه و ه کانی ئیراده و وا له تاك ده که ن تا ئاستـ کی باشی لـ
نه هـ ځـځـځـځـځـځ نه دی کـځـځ نه دن، جا یا ده یگه نـ یا ئه وه تا کـسپه کانی
ناوه وه ی ځـځـځـځـځـځ و دواتر ئه وانه ی دهره وه بهر له و ئیراده یه ده گرن و
له ځـځـځـځـځـځ استیشدا ژیان هر له و جـځـځـځـځـځـځ مللاندـ یانه وه مانا وهرده گرـ.

ئیراده ههرده م وریا که ره وه ی عه قـ ه، عه قـ مـځـځـځـځـځـځ زـځـځـځـځ مان دوو ده کات،
ههر بـ یه به درـځـځـځـځـځـځ ته نها داهـ ځـځـځـځـځـځ و خاوه ن ئیراده کان
توانیو یانه له و ته مبه ځـځـځـځـځـځ وجودیه ځـځـځـځـځـځ یمان بـ ت، ئیراده هه میسه
ده بـ له پـشدا عه قـ ی له گه ځـځـځـځـځـځ بـ ئینجا وزه و پاـ ځـځـځـځـځـځ دهر وونی بـ
ئه وه ی بگا ته ئه و ئا مانجان ه ی سهره تا دیار یکردوون. مه گر نا چـځـځـځـځ
ئیراده بـ کار و جوـ ه و داهـ ځـځـځـځـځـځ هه یه ئاوه هاش ئیراده ی ته مبه ځـځـځـځـځـځ و
سستی و خاوبوونه وه مـځـځـځـځـځـځ داده هـ ځـځـځـځـځـځ و له ځـځـځـځـځـځ استیشدا ئه و جـځـځـځـځ
ئیراده یه تاکه کان له که سـ ځـځـځـځـځـځ ده خات و له ځـځـځـځـځـځ دایانده ما ځـځـځـځ و
ده یانکا به موـ کی ئه وانی تر.

"ځـځـځـځـځـځ بوون" له (عه قـ) دا مانای ځـځـځـځـځـځ استه قینه ی ځـځـځـځـځـځ وهرده گرـ ت و له
(ئیراده) شدا هـ ځـځـځـځـځـځ و تین و تاقت، ئه گر عه قـ بریتی بـ له ځـځـځـځـځـځ
و به سیستمکردن ههروهك شوبنهاوهر له کتـ بی (حیکمه تی ژیان) دا
باسی ده کا، ئه و ئیراده بـ هـ ځـځـځـځـځـځ ځـځـځـځـځـځ هه ر ویستـ کی عه قلانی
به هـ ځـځـځـځـځـځ دهرده که و، به پـچه وانه شه وه لانه کردنه وه له به سیستمکردن و
ځـځـځـځـځـځ ځـځـځـځـځـځ ته چوارچـ وه ی عه قـ و ئه وسا ئیراده ش بـ به ره و
پـشبردنی هه ر تـ ځـځـځـځـځـځ و بـ یارـ ځـځـځـځـځـځ لاواز ده بـ و به ره و ئا مانجه کانی
ناجولـ، یا کـسپ و ته گره ی گه وره ی دـ نه پـش و زیاتر که س یا هه ر
ناوه ندـ ځـځـځـځـځـځ له دهره وه ی تاك به کـشه کانی بهرده م ئیراده وه سهرقا
ده که ن، نه وهك توانا خهرجکردن بـ گه یشتن به ئا مانج.

ئیراده ی "ځـځـځـځـځـځ بوون" لای هه ر که سـ ځـځـځـځـځـځ یا هه ر کـمه ځـځـځـځـځـځ و گروو پـ ځـځـځـځـځـځ بـ ت،
هه و ځـځـځـځـځـځ کی نه پساو ه یه بـ "ځـځـځـځـځـځ" ځـځـځـځـځـځ کردن له خودـ کی ساخته، بـ
ځـځـځـځـځـځ بوون له و بوونه ی له نـ و شت و هه بووه کانی تر دا ونبووه، جا چ
ته مبه ځـځـځـځـځـځ وجودیه که پاـ ی پـوه ناوه بـ ئه وه ی هه میسه له سهرئـ شه ی
"نازادی" دوریخاته وه و بهرده وام له حه سانه وه یه کدا بـ ته نها بوونه

بیځللیک ته یو ځای به یې، یا نه یو ته یو هڅه نه یو له دېره وهی نه و کارا بوون نه یان نه شتووه خواسته کانی نه و بگه نه مه به سته کانیان تاوه کو نه و ناو نه دانه وهک تیشکده ره وه و سرچاوه کانی تین و تاقهت بیځان تا نه به د بملنه وه و به به رده وام بچو ککرده وهی تا که کان بایی نه وه نه یان بده نه ته نه یې بژین و به س.

مرځ ته به سرووشتی ځای به ره و چټر ده چټ و له بازار ځای دوور ده خاته وه، نه م بچوونه زانستی و فلسفه فیه به بگه نه ویسته و نه ک هر به ته نه ده وروونشیکاری فټید ئیشی له سر کردووه، به بکو نه یاره کانیان له هفتاریزم به تایبه تی بځره ف فریدریک سکینر له کتبی "ته کنللیک ته یی هفتاری مرځ" به همان مانا به مام به دا شته وه یه کی تر پمان ده ده: هه موو بوونه وه ره زیندووه کان له زیاندا ب نه وه ده ککشن ځایان له په یوه نډیه بازاراویه کان زگار بکن، نه وه هه اتنه ش له سرچاوه کانی ککشه و سررئشه کان کککک گرنګ ده بین له تککشان ب آزادۍ له کاتکدا که هه لومهرجی قه س و بزارکر له لایه نه که سانی تره وه به مه به ست بیځان درووست کرابن.

سکینر پټیوایه جره کانی ځکک زگارکردن له و وروژنه ره قه سکهرانه زرن هر له اکردن و کچکرده وه بیگره تاوه کو ځ ببه ریکردن و وو به وو بوونه وه استه و ځ وه، به مام هرچټر نه ب نا ب بچټه قالبی شنه ژانی زیاتری هه لومهرجه ژینگه ییه کان، چون هفتاریزمی سکینر پټیوایه ب نه وه ره هفتاری نو و هه لومهرجی تازه ساز بکر پویسته تا ئاستکک ز ر وروژنه ره و موخته یا ته پویسته کانیان له ژینگه دا فراهه م بکران و دځه که وهک نه زموونکک ورد بخرته بهر مه ددی نه زهر.

ب نه وهی هفتاری نو ب نه ئارا ده ب زه مینه ی هاتنه ئارای نه و جره هفتارانه تا ئاستی ماقو ساز بکران و دځه که ب نه وه بساز که سه کان وه مامی پزټیفیان ب وروژنه ره پزټیف هه ب، ځ نه گهر زه مینه پټ اوپ ب له وروژنه ره قه س و تاقهت پټ وکک نه ده ب ئاسایانه چاوه یی نه وه بین وه مامه جټراو جره کانی که سه کان ب نه و دځه ناله بار و شنه ژاوه نه گه تیف ب.

نه بووه ت زه مینه پټ که یت له وروژنه ره stimulate ی قه س و ئیزعاج تا نه و ئاسته ی که سه کان ځایان ته نه ب سکیان ترخان که ن و بیکه ن به ئامانجی سه ره کیان، له ولاشه وه چاوه وانی وه مامی پزټیف بی ب نه و وروژنه ره ئیزعاجانه، نه م چاوه وانی نه وه نه ده ناعه قلانیه له هیچ چوارچټه یه کی هزری و عه قلی و مه عریفی و هفتاریش جگه ی شیاو ب ځای نادزته وه. هاوسه نگی و دینامیکه تی په یوه نډی له نه وان

وروژ-نهر و وه-ام وهك و-نهيك ده-ب له ژيانى ك-مه-گه-دا گه-وره-تر بكر-ته-وه و جو-هي ژيانويستی لهو ژينگه-يه-دا هه-ميشه له هاوسه-نگى ن-وان سه-نته-ره-كانى پرسيار و وه-امدا ب-ن و بچن.

مر-ف بوونه-وه-ر-كى پرسياركه-ره و هه-ميشه له ژيانيدا به دواى وه-امى پرسياره-كانى خ-ي له خ-يان ده-كا يا ب-ي درووست ده-بن و-ه، هه-ند-ك وه-ام بين و ب-ي ده-شك-نن و ده-ييه-نه د-خ-كى ه-حه-ته-وه، هه-ند-كيشيان له دوود-يه-كى ته-به-ديدا ده-يه-ه-نه-وه و له استيشدا ژيان هه-رگيز هه-روهك ل-ل-م-ي له ك-ت-ب-ي "ماناي د-ه-او-ك The Meaning of Anxiety" دا ده-ه-ه-م د-ه-او-ك-يه كه به وجوديى ناوى ده-با زگارى ناب- و بگره ب- ژيان به پ-ويستيشى ده-زان-.

ئهم بينينه سايك-وجوديه لاي ه-فتاريزمى سكينه-ريش هه-يه و له-و-دا ژيان پ-س-س-كى به-رده-وامى پرسيار و وه-امسازيه كه خ-ي له په-يوه-ندى و به-ره-نجامى ن-وان وروژ-نهر و وه-امه-كان دا ده-بين-ته-وه. ب- ته-وه-ي وه-امى چاك و پ- به پ-ستى پرسياره-كه-ي خ-ت ده-سكه-و- ده-ب- وروژ-نهره-كه-ت تا ته-و ئاسته كه-سانى وه-امده-ره-وه بوروژ-ن- ته-و وه-امى ده-يده-نه-وه وهك وروژ-نهره-كه-وا ب-، خ- ته-گر وروژ-نهر نه-شياو بوو وهك هه-موو ته-و وروژ-نهرانه-ي له-سهر زه-مينى ئ-مه هه-ن ته-وا وه-امه-كانيش به-قه-د وروژ-نهره-كان نه-شياو و قه-س ده-بن، ته-وه ته-گر نه-شياو و توندتر نه-بن.

ئهم خو-ندنه-وه-يه ته-واو سايك-فهلسه-فيه و بگره تا ئاست-كى ز-ر ئيمبيريكى و ته-زموونيشه، په-يوه-ست نابن به خاتر خاتر-ن- و دانوستان و ديبل-ماسيه-ته-وه، له زانستدا ئهم ميكانيزمانه ناخ-ن و ج-يان ناب-ته-وه، ك-مه-گه له ك-مه-ك تاك پ-كه-اتوو و هه-موو ته-و تاكانه به-ره-مه-نى ه-زن چ ب- خ-يان وهك خاوه-ندار-تيان ب- كه-سى خ-يان، چ وهك ك- وهك ته-ندامبوونيان له ك-مه-گه-دا، هه-ر ب-يه به-ره-مه-نى ه-ز هه-ميشه پ-ويستى به كه-ره-سته و شمه-كه خاوه-كانى ئهم به-ره-مه هه-يه، هيچ سه-رچاوه-يه-كى ه-ز به قه-زاو قه-ده-ر و درووشم و ازاندنه-وه-ي گوتار و ده-م و له-بى شيرين ناچ-ته-ه-وه.

ئ-مه له كورده-وارى ئهم سه-رزه-مينه-ي خ-ماندا ه-شمان به ت-كچوونى با-انسى ك-مه-ايه-تى و كولتورى و ئابوورى و دواتر سياسى خ-مان ده-شك- و له استيشدا ئهم باره ناله-باره وهك (ئه-نجام) له هه-نووكه-دا پ-ويستى به په-يبردى هوشيارانه-ي ئهم ناهاوسه-نگيه هه-يه، هه-ر ب-يه له هه-نگاوى په-له-ي تردا پ-ويستى به بژارده-كاريه-كى خ-راى هه-ند- لهو وروژ-نهره قه-س و ئيزعاجانه هه-يه كه له مه-يدانه-كه-دا به

پاسیڤیان چالاکن و بهردهوام وهامی تاکهکانی ئم سهرزه‌مینه کرٚتتر و توندتر ده‌کن، ئینجا هاتنه‌وه هٚش خٚی سه‌نته‌ره‌کانی بٚیاری پٚده‌وه تاوه‌کو قه‌واره‌ی هه‌ه‌شی ئم بار لاربوونه په‌یبه‌رن بٚ ئه‌وه‌ی تاک‌ی وه‌ام‌ده‌ره‌وه ورده ورده ئه‌وه‌ی بٚ ده‌رکه‌وه که تادٚ وروژٚنهری ماقولتر ده‌رده‌که‌ون و ئه‌مه‌ش له ٚووی سایکٚلٚژی‌ه‌وه هه‌لومه‌رجه ئیزعاجه‌که (له‌سه‌ر قسه‌ی سکینه‌ر و سٚرندایک) هٚواش هٚواش ده‌شارٚته‌وه.

لای من "خٚبوون" یا سه‌ر به "خٚ" بوون باب‌ه‌تٚکه ته‌واو سایکٚبوونناسیه و ده‌بٚ وه‌ک دیارده له‌سه‌ر زه‌مین و ژینگه‌دا ئادگار‌ه‌کانیان ببینرٚن، ده‌رکه‌وتنی دیارده و ده‌رکه‌وته‌کانی هه‌ر باب‌ه‌تٚک یه‌که‌یه‌کی یه‌که‌گرتووی یه‌کٚوخسار و ناوه‌رٚکمان بٚ ده‌رده‌خا تاوه‌کو وه‌ک ٚووداو بٚته به‌رچاومان، مه‌گه‌ر نا با هه‌ر به ناوه‌هٚنان و قسه‌کردن باس له ٚووداو و دیارده بکه‌ین ئه‌گه‌ر به‌به‌رچاوانه‌وه نه‌یه‌ت و نه‌چٚ قه‌ناعت لای که‌سانی وه‌ام‌ده‌ره‌وه دروست ناکات، هه‌ر بٚیه‌ش هه‌ر باب‌ه‌تٚک له هه‌لومه‌رجی واقعی‌بوونیدا به قه‌واره‌ی هه‌چوون و سٚز نا‌پٚورٚ به‌کو به ئاستی ها‌مٚنیه‌تی وه‌ام‌سازیه عه‌قلانیه‌کان دٚته پٚوان.

سه‌ربه‌خٚبوون جگه له مانا بوونناسیه‌که‌ی به قالبی هیچ فٚمٚکی دیکه‌وه ناچٚ، چون چه‌مک و داهٚنراوٚکی مٚدٚرنه و به‌ر له مٚدٚرنیزم ته‌نها سه‌ره‌تا‌کانیمان هه‌ر له ئه‌ده‌بیاتی فه‌لسه‌فی و سٚفیزمدا بینیه‌وه، له‌سه‌ربه‌خٚبووندا ده‌بٚ که‌سه‌کان یا سه‌نته‌ره‌کانی ده‌سه‌لات هه‌م له گشته‌وه بٚ تاکٚشٚبٚنه‌وه و هه‌میش له تاکه‌وه بٚ گشت، هه‌ردوو میکانیزم له هه‌نووک‌ه‌دا داینا‌میکیانه ئیشی خٚیان نه‌کن و په‌یمانٚکی کٚمه‌ایه‌تی پٚمتمانه‌یان لٚ نه‌یه‌ته ئارا و ئم په‌یمان‌ه بٚ ئٚمه‌ی هه‌میشه پاسیف له مٚژوودا نه‌بٚته په‌یمانی متمانه و که‌رامه‌ت نه‌ک (شه‌ره‌ف) به مانا کلاسیکیه‌که‌ی، ئه‌وا باب‌ه‌ته‌که تا هه‌ین هه‌ر له قالبی فٚلکلٚری سیاسی و نه‌ته‌وه‌ییدا ده‌مٚنٚته‌وه.

استه جگه له خٚمان هٚکاری دیکه‌ی ئم دٚخه‌مان زٚرن، به‌ام بٚ ئٚمه له نٚو ئم هه‌راوه‌وریای ناعه‌قلانیه‌ته‌ی خٚمان و ده‌وربه‌رو دنیا‌دا عه‌قلانیه‌ت له خٚکخستندا به ئاراسته‌ی ده‌رکه‌وتن وه‌ک"خٚ"یه‌کی کوردی ئازاد له هه‌موو شت پٚویستتر و ته‌نانه‌ت پیرٚزتره، ئه‌وه‌ی ئٚستا له‌م سهرزه‌مینه هه‌یه و ده‌گوزه‌رٚ له هیچ لایه‌که‌وه له‌گه‌ عه‌قلانیه‌ت و ئیراده‌ی وجودی "خٚبوون" نایه‌ته‌وه، ئه‌گه‌ر دٚخه‌کش هه‌ر به‌م ناها‌مٚنیه‌ته به‌ردهوام بٚ پٚموایه و ئه‌مه‌ش له ٚاستیدا ئه‌نجامٚکی سه‌لمٚنراوه ده‌بٚته ئه‌قه‌یه‌کی دیکه له

شەش و سەتگە ی ژیا نە دوا یین وتاری: جەرج تە باشی ... و: ئاک قادر حەمە

من که له گەشتی کەتایی ژیا نەدام، و دوا یی شەش دە یە له هاو هە ی
پەنوس که به باشتەین هاو هە م دانابوو، له دوا یی هاو سەرو
مندا هە کانم، وا ده گە هە وه سە شەش و سەتگە له ژیا نەدا که
یە کلا کەرە وە یان بینو هە له هە موو ئە و شتە نەدا که نو سیو مە و له ئە و
ئاراستە یە شدا که پە م نو سیو هە هە تا له و بوارانە شدا که وەرگە انم
تەدا کردو هە.

و سەتگە ی یە کە م:

له خەزانە کی مە سیحیدا له دایک بووم، له سە رە تایی هە رزە کاریمدا
زەر به توندی ئایندار بووم، ئە رکه ئایینە یە کانم ئە وە نە ده به
هە ستیار یە وه ئە نجام دە دا هە تا برا چکە له کە شم گاتە ی پە م دە کرد.
ئێ ژکیان له قوتابخانە، له پە لی دوو هە می ناو هە ندی ئە و کاتە بوو بوومە
14 سا، له ناو وانە کاندانە یە کی ئایینی هە بوو که کاهینە ک
دە یوتە وه که ناسرابوو به سروشت توندی، تا ئە و قە ناغە بیر کە یە کی
وونمان وەرگرتوو دەر بارە ی نە خشی گە ردوون و باز نە یی زە و ی و
خولگە کە ی و قە بارە کە ی، له یە کە ک له وانە کانی ئاییندا مام سە تە ی
کاهین پە ی وتین: "مندا هە کانم ئێ ستا دەر زانن زە و ی چی یە، هە روە ها
دەر زانن قە بارە کە ی چە نە ده، دە مە و ت ئێ ستا ئە وه بێ ننه پە ش چاوتان که
زە و ی یە ک هە یە ملی نە ک جار لە م زە و یە گە وەر ترە، وه ئە و زە و یە
گە وەر ترە به ملی ن جار لە م زە و یە له ئاوو خا ک پە ک نە ها توه به ک
له ئاسنی له پە ی توند تر پە کها توه، ئە و زە و یە ملی ن جار گە وەر ترە
له زە و ی و له ئاسن توند تر پە کها توه، هەر ملی ن سا جار ک
با نە ده یە ک د تە سە ری با هە کانی پە دا دە خش ن ت، به چە نە ده و به چە نە ده
- ئە م وشە یە هە تا ئە م ش له گو مە دا دەر زنگ تە وه- چە نە ده ملی ن ملی ن
سای پە ویستە ئە م با نە ده یە بتوان ت به با هە کانی که ملی ن سا

جارځك بهو زهويه مليڼ جار گهوره تره له زهويدا ده يخشڼځت ده توانځت ئه و زهويه بسڼځته وه (نه يهڼځت)؟ ئه و زهويه نامڼځت به ځام سزای ئځوه له دځزه خدا ده مڼځت ئه گهر به گونا هوه بمرن.

ئهم ئاگادار كړدنه وه ژمځرياريه توشي لهرزي كړدم. -هه موو هه نده كاني تځگه شتم ئه وكاته منداځځكي زيرك بووم- له قوتا بخانه كه هاتمه دهره وه و له ځځگادا سهرم باده دا. قوتا بخانه كه له گه ځځكي كځن و خه مناك بوو، بځني شوځنه داخراوه كاني لځده هات، له دووري 200 مه تر له دهر وازه يه كي ته نگه به ردا كه له شهودا به دهر گايه كي ئاسنين كځم دهر را، له و دهر وازه يه وه ده چويته سهر گه ځځكي پان و كراوه كه لځيه وه يه كم شت ده تبيني باځخانه يه كي تا ئاستځك تازه بوو كه له نهځمي دووه هه ميځدا خځزانځكي ئيتاځي ده ژيان، كه سځكچي گه لځك جوانيان هه بوو، زځرجار ده مانديتن له "باځكځنه كه ياندا" داده نيشتن به شځوه يه ك كه له هه موو لايه كي شه قامه كه وه بځبينين واځا بوو. ئه و ئځواره يه ههر كه ته ماشام كړدن به په له نيگام له سهر يان لبردو چاوم داخست، بځ؟ لځره دا ده بځت بگه ځځمه وه بځئو مه سيحيه ته كي له ناويدا له دايك بووم و بنه ماځكه شم له سهر ئه وه په روه رده يان كړدبوم.

له مه سيحيه تدا ده وترځت كه گونا ه سځكوچكه ييه: گونا ه له كرده وه دا، گونا ه له گوتندا، گونا ه له بير كړدنه وه دا، هه تا ئهم گونا ه ي سځيهم ده كړځت گونا هځكي كوشنده بځت، و سزاكه شي به پځي لاهوتي مه سيحي چونه دځزه خ بځت بځه تا هه تا يه، ئه گهر له باره ي سځكسه وه بځت به پځي ئه و وه سيه ته كي ده ځځت: "ئيشتيهاي ئافره تي كه س مه كه". به و پځي يه هه موو ئافره تځك ئه گهر هاوسه ري شهرعيت نه بوو ئافره تي ئه وي تره، كه واته، ئاره زوي سځكسي خځي ده بځته هځي گونا هځكي كوشنده كه خدا له مرځفي نابورځت وه له سزای دځزه خي ځزگار ناكات ئه گهر له به رده م كاهينځكدا داني پځدا نه ځت. ئهم كاهينه ش لم وانه ئاينيه دا جه ختي له سهر گونا ه ي بير كړدنه وه بوو، چونه كه ده يزاني كه بواري بير كړدنه وه ي ههرزه كاران له قځناغي ههرزه كاريدا ههر له سهر سځكسه. به مشځوه يه كه له دهر وازه ته نگه به ركه كي قوتا بخانه كه وه دهر چووم به روه وه ئه و شه قامه فراوانه ي كه كراوه بوو به سهر باځكځني سځكچه ههرزه كار ه ئيتاځيه كه دا، من دابه شيووم به سهر ئاره زوي ته ماشا كړدنيان و ترس له سزای هه تا هه تا يي ئاگري دځزه خ به و شځوه ترسناكه كي كه مامځستا كاهينه كه مان بځي وځنا كړدبويين له ځځگاي نمونه ي باځنده كه و زه وييه ئاسنینه مليڼ جار گه وړه تره كه له زه وي، به مشځوه يه ته نها به وه وه نه وه ستام كه چاوم داخه م، به ځكو به و

ځاښه دا بهر و ما ځه ده ځښتم، هه و ځم ده دا و ځنه ځ ځي ځاښه که له خه ځا ځم ده رکهم و هه موو ترسم له وه بوو به ر ځکه و له و با ځ ځا نه وه ځي ځا نه ځه له و ځي ځا نه گو ځا نه که نه ريت ځ ځي خه ځ ځي ځاره کم “خه لب” بوو که با ځ ځا نه کانيان پ ځ ده ځازنده وه بکه و ځ به سهرمداو بمرم و من له باري گونا ځ ځي کوشنده دابم. گه شتمه ما ځه وه و له بار ځ ځي تاست ځ ځا و او دا بووم و و ځ ځنم ده کرد و تايه ځي ځا ځينه ل ځي دام و دوو ځ ځ له ج ځا دا خستم، کات ځ به ځا گا هاتمه وه يه کم په رچه کردارم ځه وه بوو که به ځ ځم ووت: نا، ځه خودايه که ځه کاهينه ب ځي باسکردم ناکر ځ هه ب ځ و ناکر ځ تا ځه ځا ځسته سته مکار ب ځ، له و ځ ځه وه له وه که و تم مه سيحي بم.

و ځ ځگه ځ دوو هم :

که ځا ځا ځه ځ ځ ځا ځي ځياني ديار يکردم، جگه له چير ځ ځي وازه ځا ځم له مه سيحيه، ځه کاته بوو که له ځ ځا ځي ځا ماده ييما ده چوومه قوتا ځا نه يه ځي فره مي سر به ده و ځه، ځه وه ځ له يادم ب ځ سا ځي 1955 بوو. ځه ویش دوايي ځ ځا ځي ځه نه را ځي سهر بازي ځه ديب ځه لشي ځکلي ده سه ځا تداري ديکتا ځري سوريا بوو، که هاوپه يمانی ځا وان حزبي به عس و حزبي شيوعی و ځيخوان موسلمين ځه ده سه ځا ته ځ ځا ځاند، کات ځ گفتوگ ځيان له ځا وان خ ځا ځا ځا ځا، له ځيخوان موسلمينيان پرسيوه: چيتان ده و ځ؟ چ وزارت ځ؟ ووتيان: ځ ځمه وزارت ځمان نا و ځ، ځ ځمه يه ځ داوا کاريمان هه يه ځه ویش دانانی وانه ځي فرکردنی ځا يينه له قوتا ځا نه ځا ماده ييه کاند. فرکردنی ځا ييني له ځ ځا ځي سهره تايي و ناوه نديدا ځ ځا پ ځا دراو بوو به ځ ځو سه پ ځا را بوو. به ځا م له ځ ځا ځي ځا ماده ييدا وانه کانی زانستی ځه خلاق و په روه رده ځي نيشتيمانی ده خو ځا را و وانه ځي فرکردنی ځا ييني ت ځا نه بوو. به مش ځه وه يه ب ځا يار درا به زياد کردنی وانه ځا ييني ب ځ ځا ځي ځا ماده ييش، منيش له و سا ځه دا چومه ځا ماده يي.

ځه و ځ ځا ځه که پ ځم و ترا وانه ځا ييني هه يه، به هاو ځ ځا ځا ځم ووت، ځه و کات خريک بوو بهر و ځه وه ده چوو بيم کادر ځ ځي س ځا شيا لستی ناو “حزبي به عس”، و تم: ده مه و ځ بچمه وانه ځا يينه وه تا زياتر فرم، چونکه پ ځ ځتر له قوتا ځا نه دا ته نها وانه ځي په روه رده مه سيحيم وه رگرتبوو، به ځا م ځا ځا ده مه و ځ زياتر ده ربار ځي ځي سلام بز انم که ځا ييني ز ځرينه ځوريه کانه، چوومه وانه که وه، ما م ځا ځا که ش ځ ځي با ځا بهرز بوو، تا ځا ځا ش ځه نگی ديز داشه ځ ځ له م ځا شيه ځا زا وه که ييم له ياده، پ ځ ځتر به ته باشير له سر سه بوره که نوسي بوو: “هه رکه س موس ځا مان نه ب ځا دوژمنی ځي سلامه”، ځه مه با به تی وانه که بوو. ځه مه

شیده کرده ووهو شیده کرده ووه و هاوپله کانیشم له منیان ده وانی،
 هموین به وریاییه ووه تیان ده وانیم تا په رچه کرداری من ببینن،
 نیوهی کاتی وانه که ته وواو بوو منیش هر گوتم له وانه که ده گرت،
 پاشان شخ گووتی: ئستا ده رگای گفتوگ ده که یینه ووه. منیش یه کسر
 دهستم به زر کرده ووه، وتی: فرموو، ناوت چییه؟ به جه خت کردن له
 ناوه کهم وتم: ناوم: "جرج ته ابشی" یه، وهك ئاشکرایه جرج ناو که
 جگه له مه سیحیه کان کهس به کاری نا ه نیت، په ش کاوو د پهی ئاره ق له
 نچه وانییه ووه ده رچوو، در ژهم دایه و گوتم: مام ستا من موس مان
 نیم، من به بنه چه مه سیحیم، ئایا من دوژمنی ت م؟

وتی: په نا به خوا، ک ئه مهی ووتوه؟ چن وا ده یت؟
 پ م وت: مام ستا وا 30 خوله که ت ده یت ئه وهی موس مان نه ب ت
 دوژمنی ئیسلامه، ئایا من دوژمنی ت م؟ ئیدی مام ستا که هه که ی خ ی
 ب ده رکه وت، و وتی: نا نا مه سیحیه کان ئه هلی کتابن، ئه و پرسیاره ی
 له لای من دروست بوو ئه وه بوو که ب چی نه یزانی و هر له سهره تاوه
 ئه و هه او رده ی ب ئه هلی کتاب نه کرد؟ به مام هه تا ئه گهر پرسیاریشم
 ل نه کردایه ئایا هر که س ک موس مان نه ب ت ده ب ت به دوژمنی
 ئیسلام؟ ده بوو ئه و کات ئه و پرسیاره شم ل بکردایه: هه تا ئه گهر له
 ئه هلی کتابیش نه بم ئایا من دوژمنی ت م؟ به مام خ م گرت.

له و ساته وه ت گه شتم که ئه رک ککی گه وره له ک مه گاکا نما ندا
 چاوه مانه و پرسه که ته نها نه گ ینی سیاسه ته و نه گ ینی
 وزاره ت، به کو یه کهم ئه رک و پ ده چ ت دوا ئه رکیش هر پرسى گ ین
 ب ت له بواری بیرکردنه وه دا، به کوه ت له دوا ییدا وا هه که وت
 کات ک بووم به مام ستا، ئی ژی کردنه وهی وهرزی تازه ی خو نندن،
 چاومکه وت به هه مان مام ستا له ه ی مام ستایان ئه و هر مام ستای
 په روه رده ی ئایین بوو له و قوتا بخانه یه دا که من به مام ستای زمانى
 عه ره بى تیدا دامه زرام، به په له له ک رسیه که ی هه ستا و به ره و ووم
 هات له ئام زى گرتم و وتی: ببوره مام ستا، هه یه ک بوو له
 ژیا نمدا کردم هه رگیز دووباره ی ناکه مه وه.

وستگه ی س یه م:

له ژیا نمدا ووبه ووی ودا وکی هاوش وه بوومه وه، به مام ئه مجاره
 له گه ها و حزبیه مه سیحیه کانمدا. ئه و وودا وه گ ان کی قول له
 ناخمدا و له ه شیاریمدا دروست کرد و بوو به ه یه کی سهره کی له وهی
 بووم به نوسهر له بهر ئه وهی ههستم کرد نوسین تاکه گایه که
 بتوانم بیگرمه بهر ب گ ینی هزری له ک مه گادا. وودا وه کهش
 به مش وه بوو: وهك نه یار کی ده سه اتی حزبی به عس خرامه زیندا نه وه.

پښتېر ئىنتىمام بىلەن حزبى بەعس ھەبوو پاش ئەوھى دەسەلات بىگرتە دەست، پاش ساڭا لىك لە ھاتنە سەر دەسەلاتى حزبى بەعس وازم لەو حزبە ھەنا بەھى ناكىكى سىياسى و ئايدىللىجىم لە گەلپاندا كەللىرىدا دەرفەتى چۆنە ناو وردەكارىيەكانىمان نىيە، پاش ئەوھى وازم لەو حزبە ھەناو بووم بە ئىللىزىسىن خرامە زىندانەوھ، لە زىندان ژمارەيەك بەعسى زىندانىكراو ھەبوون كە سەر بە ئاراستەيى استەو بوون كە پلچەوانەيى ئاراستەيى دەسەلات و پلچەوانەيى ئاراستەيى چەپىش بوو كە من ئىنتىمام ھەبوو بىلەن دواي ئەوھى حزب بەسەر بىلەن جىاوازدا دابەشبوو، زىللىنەي ئەوانە خەللىكى جەبەل حەران بوون لە سورىا كە زىللىنەي دانىشتوانى ئەو ناوچەيە ھەر لە سەردەمى غەساسنەكان و دواي ئەوانىشەوھ ھەر مەسىحى بوون، لە زىندان پللىنج يان شەش لەو بەعسىيە مەسىحىانە لە ژوورلىكى بەكەمەلدا پللكەوھ بووین كە دەيەھا زىندانىكراوى لە خەدەگرت، ئەوكات ژيانى ھاوسەرىم لە گەللى خانمى نوسەر "ھەرىيت عەبودى" پللكەلنابوو، يەكەم مندا مەللى ى ھەبوو كە تەمەنى ساڭا لىك يان دوان دەبوو، بىرم نەماوھ، لە زىنداندا بووم و تەنھا بىرم لە ژنەكەم و لەو مندا ھەدەكرەوھ كە لای ئەو جەم ھەشتبوو، نازانم چەن باس ھاتە سەر باسى شەرەفى سەكسى كە پللويسە ئەو ئافەرەتە بكوژرەت كە پەيوەندىيەكى سەكسى ناشەرەيى دەبەستەت ئەگەر موسەلمان بەت يان مەسىحى، وھ وا باشتريشە كە لە لایەن براكەيەوھ سەربەردەرەت لە پللىناوى گەللىاندنەوھى شەرەفى لەكەداربودا، قسە دواي قسە گەفتوگەللىكە گەياندىنى بەمەي، پللم وتەن؛ من لە بنەماي تاوانى شەرەف لە بناغەوھ ھەت دەكەمەوھ، وھ ئەم ھەللىستە ناتوانم قبول بكەم لە مەللىكەوھ خەلى وا پيشان دەدات پللكەوتوخواز يان سەللىالىستى يان بەعسى بەت، لەو كاتەدا يەكەللىيان بە تووھيەوھ ھەللىدايەو وتى؛ تەللىژنە ھەللىناوھ؟ وتم؛ بەللى، وتى؛ چىت ھەيە؟ وتم؛ كچەللىكەم ھەيە، گوتى بەدەللىنەيەوھ مندا ھەللى؟ وتم؛ بەللى، وتى؛ وا دانەل كچەكەت گەورە بووھ و لە گەللى گەنجەللكدا ھەللىھى كرد ئايا سەرى نابەللىيت؟؟ پللم وتەن؛ من مایاي كچم (كچەكەم ناوى مایايە) سەربەللم لە بەر ئەوھى بىنىومە كووللىكى پەسەندكردوھ! وتى؛ چەن؟ سەرى نابەللىيت؟ پللم وتەن؛ ھاووللى شەت بوووت!! مایا سەر بەللم؟ ئەو وتى؛ تەللى شەرەفت نىيە! تەللى عەرەب نىت و شایستەيى ئەوھش نىت نە عەرەب بىت و نە بەعشىش بىت! ئەو ھاووللى زىندانىكراوانەم بىللىيارى دابەللىان و قسە لە گەللى نەكردنىان لە گەللى دام لە بەر ئەوھى شایستەيى شەرەفمەندى ئەوھ نەبووم كە نە عەرەب بىم و نە بەعشىش بىم گەرچى وھك ئەوان ئىللىزىسىنى ھەوتى دەسەلاتدارىش بووم، لە ئەنجامى ئەم پىشت تەللى ھەكردنەيان لە من و ئەو كارە دوژمنكارانەيى دواتر لە بەرامبەرم نواندىان داواكارىيەكەم بىللىئىدارەيى زىندان بەرزكردوھ تەللىيدا

داوامکردبو بمگوازنهوه ب ژوورکی تاکهکەسی، له بری ئهوهی له ناو هاوهانکدا بم که پشتم ل کەن و قیان ل م بتهوه.

لهو ئهشهوه وانهیهکی تازه فربووم ئهویش ئهوه بوو که پرسهکه تهنها پرسى موسمان و ناموسمان، ومهسیحی و نامهسیحی نه، له ووی هشیاری کمهایهتیهوه... گهرچی سهر به یهك ئایدلجیاش بن. پرسهکه ز لهوه قوتره. پرسهکه به پلهی یهکه م پرسى بونیادی هزریه. له ناو مخی مریدا دوو چین هیه: چینکی سهرهوهی ووکەش که دهکرت سیاسی بیت، پشکەوتوخواز بیت، ششالیستی، وهحدوی بیت، له گه چینکی بونیادی له خوارهوه که له ناو ئه م خه یاندا دهکرت تا سهر م خ تا سهر ئسقان ک نه پهرست بیت، ئه گهرچی ههگره کهی مهسیحی ب ت یان موسمان. لهو ئهوه بوایهك له لام بههز بوو که هه ووست بهرامهر ژن له کمهگاگانماندا هه وستممان بهرامهر سهرتاپای جیهان دیاریدهکات. لهو ئهشهوه بوایهك له لام له ههر کاتکی تر زیاتر بناغهی داکوتی ئهویش ئهوه بوو که پویسته خهبات بکهیین له ئگای وشهوه له پناوی گگینی شوهی بیرکردنهوه، گگینی بونیادی ناوهکی عهق، نهک تهنها بونیادی ووکەشی سیاسی یان ئایدلجی.

له و ستهگی چواره می:

ژیانمدا، له دواي ق ناغی نهتهوه پهرستی عهره بی و به عسی بوون و چه پبوون و مارکسی بوندا، نه بهی فرید هات. چیرکی من له گه فریددا به وداوکی سهرنج اکش دهستی پ کرد، دواي ئهوهی ژنم ههنا و دوو کچم هه بوو، ههر که له سهر سفره داده نیشتم ب ناخواردن، نانه کهم به دهسته وه دهگرت - له سوریا نانکی عهره بیمان هیه - له ز له واته عهره بیهکانی تردا باو نی یه، ناخودئاگایانه له لوارهکانیهوه پاره پاره م دهکرد و هاوسهره کهم و کچهکانیشم له بهرامهرم دانیشتون نان دهخن، نه مده توانی بهر به خ م بگرم که نانه که وا پارچه پارچه نه کهم هه تا ئه گهر له سهر سفره کهش میوانیشمان هه بو ب ت.

هاوسهره کهم به دیالکته حهله بیه کهی پ دوتم: جرج عه یبه، خهك ده تبینن، و کچهکانیشتم ئه م نه ریتته ف ر ده بن، هه تا که میوان کیشمان ده ب ت ده تبینن چن بهرامهریان نان بهوش وه یه پارچه پارچه ده که ییت! منیش پ م دهگوت: است ده که ییت. به مام هه موو جارک خ م له بیر ده کرد و به ب مه به ست ده گه امه وه سهر ل ل هه وه شانده وهی نان به ب ئه وهی ئاگام ل ی ب ت. وه به مش وه یه هه تا ئژکیان به ککهوت وتارکم خو نده وه - لهو بوایه دا نیم هی

فرید بټ به ټکو هی یه کټ له قوتابیه کانی بوو- دهرباره ی ئم دیارده دهرونیه دودا و وای داده نا که نیشانه یه کی عسابی (ده ماری) بټ به و پټ یه ی کرده یه کی لټ کهه ټوه شانده وهی خټ نه ویستنه و ناخودئاگایانه ی باوکه. کاتټ ټو وتارهم خوټنده وه تهزوو به گیانمدا هات: که واته من باوکم پاره پاره ده کم! له ټاستیدا له ههرزه کاریمدا نټوانم له گه ټباوکم باش نه بوو. له ټټزه وهی ټو وتارهم خوټنده وه کراوه مه وه به ټووی شیکردنه وهی دهرونیدا، دهستمکرد خوټنده وهی فرید پاشان دهستم کرد به وهرگټټانی، دواچار له گه ټباوکم ناشت بومه وه- ټوکاته ساټانټ به سهر مردنیدا ټټ په ټیبوو- له بهرامبهر باوکمدا به خټمدا چووه مه وه و ټاستټکی باش له ئارامی دهرونیم بټ گه ټایه وه و وای لټ کردم تا ټاده یه ټبه شټوه یه کی نوټ ته ماشای ژیان بکه م. نزیکه ی 30 کټټبی فریدم وهرگټټا، به ټام دیاره که له زمانی ټه سه نی خټیه وه که ټه مانیه وهرم نه گټټا، به ټکو له زمانی فه ټه نسیه وه وهرمگټټا. ټټوه ټو په نده ټیتاټیه دهرانن که ده ټټټت: وهرگټټر خائنه Traduttore, traditore. منیش ټه گهر له وهرگټټاوټ که وه وهرگټټان بکه م ټه وا خیانه ټټکی دوانه یه، به ټام ئم هټبژاردنه م ناچاری بوو چونکه له ناو ټټشنبیری عهره بیدا، که به هټی کټټټ نیالیستی پټشوه وه دوو زمانی ټینگلیزی و فه ټه نسی باټاده ست بوون ټیدا، ټه وانه ی وهرگټټانیا ن له ټه مانیه وه دهرانی که مینه یه کی بچوک بوون. ټه گهر من فریدم وهرنه گټټایه و که سی تریش له ټینگلیزی و فه ټه نسیه وه وهریان نه گټټایه ټه وا ټټشنبیری عهره بی به بټ فرید و شیکردنه وهی دهرونی ده مایه وه، ټه مه ش شټټکی په سه ند کراو نیه. به دټنیاییه وه من خیانه ټټکی دوانه ییم ټه نجامدا له وهرگټټانم له بټ وهرگټټردراوه وه، به ټام له وټایه دام خزمه ټټکی پټویستم به ټټشنبیری عهره بی کردوه. من ټټستا سهرقاټم، نزیکه ی ساټټکه، به چاو پیاخشانده وه به وهرگټټانه فریدیه کانمدا به سود وهرگرتن له بټاوبونه وهی وهرگټټانی تازه ی فرید بټ سهر زمانی فه ټه نسی- دوو وهرگټټان یان سیان بټ یه کټټب- بټ ئاماده کردنی نوسخه یه کی پاکژکراو و زیاتر هاوشټوه به ده قه ټه سه نه که، به ئاواتی ټه وهی ټټټټ بټ وهرگټټان هټه بټ ټاسته وخټ له زمانی ټه مانیه وه وهرگټټان بکه م.

له وټستگه ی پټنجه می:

ژیانمدا له سهر په یوه ندیم له گه ټمه مه د عابد ټه لجا بری ده وهستم که چاره که سه ده یه کم له ژیانمدا بټ ته رخانکرد. له ساټی 1972 گواستمه وه بټ لوبنان بټ گرته دهستی سهرنوسه ری له

گڏ ڦاري "دراسات عربيہ" ي مانگانہ کي لہ لوبنان دہردہ چوو لہ خانہي
الگليعہ. جابري لہ سہرتاي ھہشتا کانهوہ ھہندڪ و تاري بڻ دہ نارم بڻ
بڻاو کړدنهوہ لہ گڏ ڦارہ کەدا. پاشان کتښکي نارد بڻ خانہي الگليعہ
بہ ناو نيشاني "پښکھاتہي عہقښي عہرہ بي"، کي بہشي يہ کە مي پرڙہي
"ہخنہي عہقښي عہرہ بي" بوو. خاوہني خانہ کي بہشير ټہلداعوق
کڏچکړدوو دہستنوسہ کي پښدام و گوتي: تہ ماشايہ کي ټہم کتښبہ بکي تڻ
باشتر لہ من لہ کەلہ پور تڻ دہ گەيت. کتښبہ کەم خوښدہوہ و پښم وت:
ټہمہ کتښکي نايابہ، يہ کسہر بڻاو ي بکەرہوہ. بہدښنياييہوہ بڻاو
کړدہوہ. بہښام ھہر لہو کاتانہدا بوو بڻياري خښم دابوو- لہ شہښي
ناوځي لوبنانيش بڻزار بووبوم- بہ کڏچکړدن لہ بہيروتہوہ بڻ پاريس
بڻ کارکړدن لہ گڏ ڦاري "الوحده".

لہ کاتښکدا من ماښاواييم لہ وار و لہ ھاوښيان و لہ بہشير
ټہلداعوق دہکړد کتښبي "پښکھاتہي عہقښي عہرہ بي" بڻاو بوہوہوہ، ټہم
کتښبہش تاکي کتښب بوو لہ گہښ خښم ھہمگرتبوو لہ بہيروتہوہ بڻ
پاريس لہ گہښ فہرہنگي "المنهل"ي سوھښل ټيدريس، لہ کتښبخانہ کەم
کي پښنج ھہزار کتښبي تڻدابوو تہنھا ټہو دوو کتښبہم لہ گہښ خښم
برد.

گہشتمہ پاريس و لہ ماښہ تا ښادہيہڪ چښکەمدا دووبارہ ټہم کتښبہم
خوښدہوہ، بہ تہواوہتي بہ کاريگري کتښبہ کي کاريگري بووم. يہ کەم
وتار کي لہ گڏ ڦاري "الوحده" بڻاووم کړدہوہ دہربارہي ټہم کتښبہ
بوو. بہ ښووني وتبووم- زږ لہو کسانہي ڙياننامہي منيان
خوښدښتہوہ ټہم چيرښکي دہزانن- "ټہم کتښبہ تہنھا ھښشيارت
ناکاتہوہ بہښکو دہتگښښت، ھہر کس ټہم کتښبہ بيخوښدښتہوہ دواي
ټہوہي دہيخوښدښتہوہ ناگہښتہوہ سہر ټہو شښوہيہي کي بووہ پښش
ټہوہي بيخوښدښتہوہ". بہم ھماسہتہوہ خوښدښتہوہيہ کي لہ سہر
کتښبہ کي لہ گڏ ڦاري "الوحده" بڻاو کړدہوہ. بہښام خاښکي تہفسيلى
بچوڪ لہ کتښبہ کەدا ھہبوو ھہندڪ گومانى لا دہوروزاندم ټہویش
پہيوہندي بہ ھہوښستي جابريہوہ ھہبوو لہ بارہي "ټيخوان ټہلسفہا".
لہ خوښدښتي زانکښيمہوہ لہ بہشي زمانى عہرہ بي لہ زانکښي ديمہشق
بيرښکيہ کي گشتيم لہ بارہي ټينتيماي ټيخوان ټہلسفہام بڻ
عہقښانيہ تي فہلسفہي ټيسلامى لادروست بووبوو. جابريش ھہندڪ قسہي
زږ لہ گہتيقي دہربارہي ټيخوان ټہلسفہا کړدبوو ټہوانى بہ "عہقښي
دابڻاو (جيابوہوہ) لہ ټيسلام" داناوو، بہ جہتکړدنهوہ لہوہي کي
ټہوان دڙ بہ عہقښ، و دڙ بہ فہلسفہ، ولڙيڪ، و و دڙي خاوہني
لڙيکيش کي ټہرستښيہ وہستاوہتہوہ. بہمشښوہيہ گومانښک لہ بارہي
ټہم خاښوہ بہ تايبہت لہ لام دروست بوو، لہ تواناشمدا نہبوو
يہکلایي بکيہوہ لہ بہر ټہوہي نامہکانى ټيخوان ټہلسفہا بہردہست

نه بوو له تاراوگه پاریسیه مدا.

بارودځ وای هـنا که گشت بکم بـ یه کـک له وـاتانی که نداو که بانگـشکرا بووم بـ کـنگره یهـک، له ولاته ی که نداودا بهـځـم و ت من نه و نامانه ی ئیخوان ئهلسه فا بهـردهست دهـخم بـ یه کلاکردنه و هی ئهـم پرسه . ځـشتم بـ کتـبخانه یه کی گهـوره لهـو له فرـشیاره کم پرسـی: کتـبی “نامه کانی ئیخوان ئهلسه فا” ت هـیه؟ به تـنـکی سهرسوـماوه وتی: نهـځـر مامـستا . پـم و ت: له کوـ ده توانم دهـستم بکه وـت؟ وتی: مامـستا ، تـ ئه زانی ئهـم کتـبه دهـرباره ی فلهـسه فیه؟ پـم و ت: بهـ . وتی: کتـبی فلهـسه فی لـره قهـده غه یه . ئهـمه ش یه که مجارم بوو بیستم کتـبی فلهـسه فی قهـده غه بـت، دواتر بـم دهـرکه و ت نهـک تهـها لهـم وـاتانی که نداودا کتـبی فلهـسه فی قهـده غه یه بهـکو له زـربه ی دهـوـاتانی که نداودا قهـده غه بوو. به فرـشیاره کم گوت: ببوره ، بهـخودا من نهـمزانیو. له قسه یه که وه بـ قسه یه کی تر دهـستم کرد به گفتوگـیه کی دـستانه له گهـیدا و پـم و ت: من کتـبه کم پـویسته ، چی بکم؟ وتی: لهـو دا کتـبخانه یه کی تر هـیه. ناو و ناو نیشانه کی پـدام و وتی: بهـکو لای بـت.

چووم بـ کتـبخانه ی دووهم و له باره ی کتـبه که وه له فرـشیاره که یم پرسـی. بـگومان هـمان وهـامی دامه وه ، پـم و ت: ځـگم بده ځـمت پـ بناسـنم: من نوسه رو وهـرگـځـم ناوم “جـرج تهـابـشیه”. هـر به بیستنی ئه وه ی وتم جـرج تهـابـشی، وتی: بهـځـر بـیت و دهـستی کرد به پیشاندانی ئه و کتـب و وهـرگـځـانان ه ی من که لای ئه و دهـست دهـکه و ت، پاشان درـځـه ی دایه: ځـخسه تم به . چوه ژووره وه و خاون کاره کی که خاوه نی کتـبخانه که بوو بانگ کرد ئه ویش هات وتی: بهـځـر هاتی ئوستاز جـرج، و میوانداری کردم، پـویستیه کی ځـم م به کتـبه که بـ گـځـایه وه له بهر ئه وه ی له پاریس دهـستم ناکه وـت و ناشتوانم له لوبنانه وه بیهـنم به هـی شه ی ناوـځـی لوبنانه وه، وهتد، وتی: بهـخودا ئوستاز تـ نازانی ئهـم کتـبانه قهـده غه ن؟ پـم و ت: دهـزانم بهـام بهـکو یارمه تیم بده ییت. وتی: له گهـم وهـره. پـکه وه ځـشتینه ژـره مینـکه وه دیتم کـمه ځـک سندوق و کتـبی تری تـدا بوو، چوار بهـرگی گهـوره ی ئیخوان ئهلسه فای دهـرهـنا، وتی: فرهـموو ئوستاز. نه یده ویست پارکه ی وهـرگـرت بهـام من مکوـبوم نرخه که یم به گشت سوپاسـکه وه دا.

من له ځـگای گهـانه وه مدا له فـکه که دا و له ماـه وه ش هـموو خه یاـم لای ئه وه بوو ئه و دهـقه بدـزمه وه که جابری له باره ی ئیخوان ئهلسه فاوه ده یـت گوايه ئه وان دژ به لـژیک و دژ به ئهـرست و دژ

به فلسفه بوون.

به‌شی چواره‌مم له نامه‌کان کرده‌وه به‌دوای ئه‌و ده‌قه‌دا ده‌گه‌ام که له په‌راو‌ئ‌زی کت‌بی "ه‌خه‌ی عه‌قه‌ی عه‌ره‌بی" ئاماره‌ی ب‌ کرابوو به‌ام نه‌مد‌زیه‌وه، گه‌ام و گه‌ام و پاشان به‌خ‌مم وت: پ‌ ده‌چ‌ت هه‌یه‌کی چاپ بو‌ت ب‌یه پ‌ویسته دوباره هه‌ر په‌نجاو یه‌ک نامه‌که بخو‌نمه‌وه. به‌مش‌وه‌یه ده‌ستم کرد به‌خو‌ندنه‌وه‌ی کت‌بی نامه‌کانی ئیخوان ئه‌لسه‌فا به‌هه‌ر چوار به‌شه‌که‌یه‌وه تا گه‌شتم به‌نامه‌کانی 10-11-12-13-14، ز‌ر به‌توندی حه‌په‌سام. له‌م پ‌نج نامه‌یه‌دا، دوای ئه‌وه‌ی خویان ناساند، به‌وونی شت‌کی وا ده‌ن: ئه‌ی براکه‌م، خودا به‌ح‌ی خ‌ی پشتیوانی ت‌ و ئ‌مه‌ش ب‌ت، بزانه، هیچ ده‌روازه‌یه‌کت نیه به‌ووی ئ‌مه‌دا له‌گای ل‌ژیکه‌وه نه‌ب‌ت له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ته‌نها ل‌ژیکه‌ده‌توان‌ت گوتار له‌ن‌وانماندا شیاو بکات، وه‌ره با ل‌ژیک و کت‌به‌کانیت ب‌ا‌فه بکه‌ین، پاشان نامه‌کانی 10 ب‌ 14 ته‌رخان ده‌که‌ن ب‌ا‌فه کردنی کت‌بی ل‌ژیکی ئه‌رست‌ وه‌ک گوزاره و گوتراو و پ‌وه‌ر و به‌گه، زاراوکانیش به‌ش‌وازه ی‌نانه‌که‌ی به‌کارده‌ن وه‌ک ئه‌نال‌تیکا و کاتیگ‌ریاس و هتد.

کات‌ک من ئه‌م پ‌نج نامه‌یه‌م ده‌خو‌نده‌وه که ا‌فه‌یه‌کی ت‌روپ‌ی ل‌ژیکی ئه‌رست‌ بوو له‌خ‌مم ده‌پرسی: چ‌ن جابری ده‌ت ئیخوان ئه‌لسه‌فا ئه‌رست‌یان ه‌تکرد‌ته‌وه؟ ل‌ژیکیان ه‌تکرد‌ته‌وه؟ چ‌ن وتویانه مر‌ق پ‌ویستی به‌ل‌ژیک و به‌فلسفه نیه؟ دوباره گه‌امه‌وه سه‌ر خو‌ندنه‌وه‌ی نامه‌کان تا گه‌شتمه نامه‌ی حه‌قه‌یه‌م که به‌ناونیشانی: ه‌ی جیاوازی زمانه‌کان، جابری ئه‌و ده‌قه وه‌ک به‌گه‌یه‌ک به‌کاریده‌ن‌ت ب‌ ئه‌وه‌ی که ئیخوانه ئه‌سه‌فا گوایه وت‌ب‌تیان که مر‌ق پ‌ویستی به‌ل‌ژیک نیه. به‌هه‌ر حا‌ ده‌قه‌که چی ده‌ت؟ ناوه‌که‌که‌ی به‌مش‌وه‌یه: له‌سه‌ره‌تای نامه‌کانماندا باسمان له‌گرنگی ل‌ژیک کرد له‌ت‌گه‌شتن و ت‌گه‌شتنی نامه‌کانماندا. به‌ام براکه‌مان بزانه که دوو ل‌ژیک هه‌یه. ل‌ژیک‌کی فلسفه‌ی هه‌یه ب‌مان باس کردویت، هه‌روه‌ها ل‌ژیک‌کی زاره‌کی هه‌یه واته‌گوتن، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌گه‌ر گوتن نه‌ب‌ت ئه‌وا ل‌کت‌گه‌شتن له‌ن‌وان مر‌ق‌دا نه‌ده‌بوو. دوای ئه‌وه‌ی باس له‌و‌ی زمان ده‌که‌ن وه‌ک بنچینه و ئامرازی ل‌کت‌گه‌شتن له‌ن‌وان مر‌قه‌کاندا هه‌روه‌ها ده‌ن: بزانه ده‌رونا‌کی ب‌گه‌رد هه‌ن پ‌ویستیان نه‌به‌وتن و نه‌به‌ل‌ژیک نیه له‌ت‌گه‌یانندی یه‌کت‌ریدا، واته‌ده‌رونا‌کی و‌حانی له‌گای چاو، له‌گای به‌رکه‌وتن، له‌گای ح‌، و ویزدان، وختوره‌وه یه‌کتر ت‌ ده‌گه‌یه‌ن وه‌ک ئه‌وه‌ی ئه‌م‌ ده‌ی‌ین، ب‌ ئه‌وه‌ی پ‌ویستی به‌ل‌ژیکی زاره‌کی و گوتن ب‌ت. به‌مش‌وه‌یه جابری ئه‌م ده‌ی‌ه‌ی ئه‌وانی به‌هه‌ل‌زانیه "پ‌ویست به‌ل‌ژیک

ناکات" و وشه زاره کی فهرامش کردوه بئ ئه وهی بئت ئه مانه دژی لژیک بوون به مانا فلهسه فیه که ی. پاشان چاوم که وت به به گه یه کی تر ئه ویش هه بئو بستی ئیخوان ئه لسه فا بوو له باره ی ئه و په یوه ندیه ی که هه یه له بئوان ئایین و فلهسه فه که د گماییه کان له سه رده می خ یاندا (سه دی چواره می کچی) ده یانویست ئه و په یوه ندیه ببچ بئین و داوای حهرامکردنی فلهسه فه یان ده کرد به ناوی ئایینه وه. به گه که به بئونی ده بئت: بزانه برای چاک، خودا پشتیوانت بئت به نوری خئی، ئه وهی ئه حکامه کانی ئایین بزانت ئه و ته ماشاگردنی زانستی فلهسه فه زیانی پئ ناگه یه بئت به بکو زانستی ئایینی پئ زیاد ده کات و زیاتر په ی به ماناکانی ده بات". پاشان زیاتر بئونی ده کاته وه: "لژیک ته رازووی فلهسه فه و ئامرازی فه یله سوفه. ئه گهر فلهسه فه چاکترین هونه ره کان بئت بئ مرئف دوا ی پئ غه مبه رایه تی ئه و ده بئت ته رازووی فلهسه فه ببئته استرین ته رازوکان و ئامرازی فه یله سوفیش چاکترین ئامرازه کان بئت و هونه ری (پیشه - صناعه) لژیک به نیسبه ت عه ق و مه عقولات وه ک هونه ری نه حوو وایه بئ زمان و ده رب بئین".

من کاتک ئه م نامه و به گانه م ده خو بئنده وه توشی ش ککی مه زن و برینداربونی کبریائیم بووم وه بئ شنبیر، له بهر ئه وهی ئه وه م له باره ی کت بئ به که ی جابریه وه نوسیوو که نوسیم: "ئه م کت بئ به ههر که س بیخو بئ ته وه دوا ی ئه وهی ده یخو بئ ته وه ناگه بئ ته وه سه ر ئه و ش بئ وه یه ی جارانی که له سه ری بووه پئش ئه وهی کت بئ به که بخو بئ ته وه".

له و بئ ته وه گله یه که م ئیدی ئاراسته ی جابری نه کرد، به بکو ئاراسته ی خ م کرد، له بهر ئه وهی بئ یار بکم له باره ی کت بئ به که وه داوه له بابه ت کدا بئ ئه وهی هه موو کلله مه عریفیه کانیم پئ بئت. وه سو بئند بکم له گه خ مدادا که له و کاته به دواوه هیچ شت بئ نه بئم و هیچ بئ یار بکم نه ده م بئ ئه وهی ته واو د بئیا نه بم له باره ی هه موو زانیاریه کانیم له باره یه وه. به مش بئوه یه بئ یاری دوباره په روه رده کردنه وهی خ م دا، دوباره بئ شنبیر کردنه وهی خ م. به مش بئوه یه من سه رمکرده سه ر، من که زمانی عه ره بی و که له پوری عه ره بیم به ش بئوه یه کی به شه کی له زانک خو بئند بوو، به ش بئوه یه کی ترسناک سه رمکرده سه ر خو بئند نه وهی کت بئ به کانی که له پور و ده یه ها و ده یه ها له و سه رچاوانه م به سه رکرده وه که جابری ئامازه ی بئ کرد بوون و هه موو به گه کانیم یه ک به یه ک وردبینی ده کرد و له استی هه موو بواره کانیم ده ک بئیه وه. به اشکاوی پئتان ده بئم به گه ی ئیخوان ئه لسه فا ته نها به گه نه بوو، به بکو چاوم که وت به ده یه ها و ده یه ها به گه ی وه ک ئه و به هه دابردنا نه ی که جابری به رامبه ر خو بئنه ره کانی کت بئ به که ی خئی کرد بووی که منیش یه ک کیان بووم له وانه، ئیدی ئه مه ی به مه به ست

کردبٔت يان بٔ مه بهست - نازانم - .

ئەم بٔ من به ٔاشكاوى دە بٔم: من دانپٔدانان بٔ جابرى دەكەم، كه چاره كه سەدهيه كى تەواوم له گە بٔ به سەر برد و ئەو هەموو سا بٔ ئەوم خو بٔندەوه و سەرچاوه كانى و سەده ها لهو سەرچاوانەى كه له پورى ئىسلامى و پٔش ئەویش مەسحى و له پٔش ئەوانىشەوه كه له پورى ئ نانى و هەر شت بٔك پٔويست بٔت بٔ گفتوگٔ كردن له گەل پٔر ٔزەكەى ئەودا خو بٔندەوه، من دانى پٔدا دە نٔم، له بەردەم ٔوهدا، كه سود بٔكى زٔر گەورەى پٔ گەياندوم، ئەو ناچارى كردم دوباره بٔ شنبيريه كەله پوریه كەم بونىاد بنٔمەوه. من زٔر قەرزارى ئەوم سەرە بٔايى هەموو ئەو ٔەخنانەى ئاراستەم كردوه.

ؤستگەى شەشەم:

ئەو پٔنج ؤستگەيهى كه پٔشتر باسكراوه هەمووى وەك ؤستگەى دەرچوون و ابوون، لەو بٔوه هەموو ئەوانەم نوسى كه له ماوهى ژيانمدا نوسيم له لٔك بٔينهوه و وتار كه ژمارەكەى نزىك بووه تەوه له پٔنج سەد، وە كٔب كه نزىك بٔتەوه له سى دانە، وە زياتر له سەد وەرگٔان. بە بٔام به پٔچوانەوه ؤستگەى شەشەم وەك ؤستگەى وەستان و بٔ دەنگى و ئىفلىجى تەواوەتى بوو له نوسين: ؤستگەى ئازارى بەردەوامى سوريا له چوار سا بٔ لەمەوبەرەو بٔ ئەوهى له ئاس بٔوه هيج موژدەيه كى كٔتايى هاتنى دەرکەو بٔت.

بە درٔژاى ئەو چوار سا بٔه پٔنوس هيج يارمەتى دەرەم نەبوو تەنها له نوسينى دوو وتاردا نە بٔت: كه يەكەميان له 21/3/2011 هاوكات له گە بٔ سەرە تاكانى شٔشەكانى بەهاری عەرەبى له تونس و مىسر و ليبيا، دوه مەيشيان له 28/5/2011 له گە بٔ تٔكە بٔ بوونى سورياش بە هەراوهورىاى ئەو بەهاره.

وتارى يەكەم ئەم ناونيشانەى له خٔ گرتبوو: مٔژويه كى بچوك له پەراؤژى مٔژويه كى گەورەدا. مەبهستم له مٔژوى گەوره شٔشەكانى بەهاری عەرەبى بوو كه ئەو كات وا دەرەكەوت وەك ئەوهى جيهانى عەرەبى بخاتە ناو قٔناغى شٔشە مٔژويه گەوره كانى وەك ئەوهى فەه نسا له سا بٔى 1789 بەخٔيهوه بينى يان ئەوروپاى بٔژئاوا له سا بٔى 1848 يان دەؤە تانى بٔكى ناسراو بە سٔشيا لىستى له كٔتاييه كانى سەدهى بيستدا. بە بٔام مٔژووى بچوك مەبهستم لٔى ئەو مٔژووه كەسيه بٔم بوو كه هاوپەيوهسته به نائوم بٔديه كى گەوره. من، وەك ئەوهى دەربارەى خٔم له كٔتايى ئەو وتارەدا دەربارى شٔشەكانى بەهاری عەرەبى ئاماژەى بٔ كرد، كو بٔى نائوم بٔديم به شٔشەشى ئاوا بووى ئٔران زياتر لەوهى كو بٔى ئوم بٔد بم به شٔشەكانى

به هاری عه ره بی هه ها توو، که له ک تایی وتاره که مدا وتم که نه گهر من ئوم د کم به شت ک هه ب ت ئه وه یه که به ک کو ئم ترس و به دگومانیه م له شو ئی خ یدا نه ب ت، به ک کو ئه نجامه کانی ئم ش ش ه عه ره بیا نه هه مان ئه نجامی ش ش ش ئ رانی نه بن که ه زه چالا که کانی له ژ ر ناوی ئاید ل ل جای ئایینی دا ده ستیان به سه ردا گرت، به ک کو خ ش به ختیم به و به هاره ها وه ی هه می شه ییم ب ت له و ته مه نه ی که ما ومه .

به ام، وه ک به ره و پ شفه چونه کانی دواتری و دا وه کان سه لما ن دیان، به گه بوو له سه ر ئه وه ی که تر سه که م له ج گای خ یدا بوو: به هاری عه ره بی ده رگایه کی نه کرده وه جگه له ده رگای د زه خ و گه ا نه وه ب پ ش تازه گه ری چا وه و انکرا و و سه ر له نو نغ ر بوون له نا و زه لکاوی سه ده کانی نا وه استی خا چه رستی- هیلالی.

به ام وتاری دو وه مم که له ک تاییه کانی مانگی ئایاری 2011 نوسیم نا ونیشه نه که ی ئه مه بوو: سوریا: ده سه ا ت ک له چا کسازیه وه ب خ هه وه شان د نه وه. که نا واخنه که ی ئه وه بوو که سوریا ی، فره ئاین و فره تاییه فوه ئیتنیک، به ن به ی خ ی له به رده م ده رگای د زه خی شه ی نا و خ دا وه ستا وه ئه گه ر ده سه ا ت ده ستی شخه ری نه کات به چا کساز ی کردن له خ یدا به هه وه شان د نه وه ی خ ی له لایه ن خ یه وه. به ب ئم هه وه شان نه وه یه ه یچ گایه کی تر نیه ب چا کسازیه کی ئاشتیخوازان ه که و ا ت له و ران بوون بپار ز ت. به ام له بری ئه وه ئم هه تا خ ی له و به نانه ش دزیوه که ب چا کساز ی دا بو ی. به ام با دان بن م به وه شدا که ب و ابونم له و کاته دا به ب ک له ئوم د، به وه ی داوا له ئم ب کم که له پ ناوی دو ور خسته وه ی شه ی نا و خ ی تاییه فی و رانکهر خ ی هه وه ش ن ته وه، له ج گای خ یدا نه بوو چونکه ئه وکات، واته له هه فته کانی سه ره تای سه ره هه دانی ا په ی نی سوریا دا، ب ده رکی له ووی ا گه یان دن و پاره پ دان و چه کدار کردن وه م در ک پ نه کرد بوو، ئه و ب ه ی که ئم گه لی سوریا به هه موو لایه که وه نرخه که ی به خو ن و به گیان و به و ران کردن ک ده دن که له ه لاک وه و نه ی نه بووه، ئه مه ش له بارود خ کی هه ر می و ن و ده و ه تدا که ووبه ووی مللانی یه کی گه رمو گو ی تایفی سونی/ شیعی ده ب ته وه که زه نگی دووباره بوونه وه ی ئه و مللانی ز ر د ندانه ی کاس لیکی/ پر ستان تی ل ده دات که ئه وروپا له سه ده ی شازده و حه قده دا به خ یه وه بی نی.

ئه وه ی ده م ن ته وه له ک تاییدا بی م ئه وه یه که ئیفلیج بوونم له نوسین، من ک که ه یچ شت کم له ژیا ندا نه کرده جگه نوسین، وه ک مردن وایه. به ام به هه ر حا وه ک مردن کی بچوک دم ن ته وه له په را و زی

ئەو مردنە گەورە يەدا كە مردنى نىشتىمانە.

تەبىئىي: ئەم وتارە دواھەمىن وتارى بىرمەندى سورى "جەرج تەبىئىي" يە، پەش كەچى دوايى نوسەر لە 16/3/2016 .

سەرچاوە:

<http://www.atheer.com/archives/11257/%D8%B3%D8%AA-%D9%85%D8%AD%D8%B7%D8%A7%D8%AA-%D9%81%D9%8A-%D8%AD%D9%8A%D8%A7%D8%AA%D9%8A>

حىكايە تى عەشق كى ناكام ... شاخەوان سەدىق

لە گەڭە ئەو كەنى ئىمانى (زەر نىگەرانىن، ئۆو لە يلاتان نەدىو) " زىياد لە گەڭەك ھەيە بە فرىودانى مەرق، ھەمىشە خەشەويستى ئاسا نترىنيا نە" (عەتا مەمەد)

يەكەك لەو بابەت و تەمما سەرەكەنەي كە مەرق بەدر ئازى مەژوى نوسىن قسەي دەربارە كردو، لە چەندىن گەڭە نىگەي جىاوازەو، بابەتەي خەشەويستى و عەشق، ئەم بابەتە، ئەگەرچى مەسەلەيەكەي ژيانىي و ھەمىشە زىندو، بەم قسەكردنىش دەربارەي ھەمىشە پەويستى بە شەوازو فەمى نو، بە ئەوئەي گەڭە نىگە جىاوازەكەنى بىنى، و دوربىت لە خە دوبارەكردنەو، چونكە عەشق زىاتر لە ھەموو شتەك وەك بابەتەكەي و حى و زاتى پەيوەستە بە خودى مەرق خەو، بەيە وئەكردنى پەيوەندىەكەنى وئەكردنى بنەماي خەونە تايبەت و گەشتىەكەنى مەرق خەيەتى، ھەر وەك ئەوئەي (ھەيدگەر) پەي وايە " مەرق ناتوانەت لە ھەبوونى خەي تەبىگەت، تەنھا لە گەي تەگەشتن لە خودى خەو نەبەت، لە گەي ئەو خودەي كە ھەيە درك بەو وجودەي خەي دەكەت كە ھەيە " ھەنگە پەيوەست بوونى عىشق بە ھەتە وجودىەكەنى مەرق ھەو، لە سەر چەندىن ئاست بە دەربازبوونى خودى

مرځه بـت له چـندین حاـته تی زاتی، که هـنګه ساده ترینیان
دهربازوون بـت له تـه نیایی، هـروهك ئه وهی (بهختیار عـلیش) دهـت
مرځ بـیه عاشق دهـت، هـتا تـه نهـا نهـت " ئه وهش که کـم مـکی مرځ
وهك دهرـزه کهـرکی ئـم چـمکه دهـکات بـ بهزیندوی هـشتـنـه وهی،
هـمیشـه هـونـری گـانـه وهـ بووه، (عـتا مـهـمـد) پـی وایـه " ئه وهی
مرځی دروستکرد، گـانـه وهـ بوو " (وداوهـکان، چیرـکهـکان، پـه یوه نـدی
ئاوگـی هـستهـکان)، له گـانـه وهـ یـا نه وه واتا و مانای نو
وهردهـگرن، هـر ئـمـهـشه وایـکـردوه هـمیشـه مرځ و خـشـه ویستـی وهك
دوانـه یـهك بـ بهـرده وامی، زیندوـتیان به ژیان بهـخـشـوه. ئـه گـرچـیش
زـرجار و له سـر زـر ناست عیشق و خـشـه ویستـی یان بـ هـمیشـه یان
بهـشـکی گـهـوره ی ژیا نی مرځیان له ناکامی و تاریکیدا هـشتـنـه وه. که
بهـر هـمی ئـمـهـش، سـره نـجـام جـگـه له دـشـکان شـتـکی تر نه بووه.
(مـریـوان وریا قانع) له مـهـسـهـلـی باسـکـردن له دـشـکانـدا له
دیدارـکـدا دهـت " دـشـکان بهـشـکه له بوون، پارچه یـهك یان چـند
پارچه یـهكی گـهـوره ی ژیا نه. هـنـګه دـشـکان سـهـرکـیـترین هـسـتـك بـت مرځ
له ئـاـزهـکـانی تر جیا بکـا ته وه. دهـشـت ئه وهی مرځ له زیندوهـره کانی
تر جیا دهـکا ته وه بوونی زمان و عـقـ و خـه یـا نه بـت، یاده وهـری کورت
و درـنـه بـت، توانای نووسین و حیسـا بـکردن و دروستـکردن
نامـرنـه بـت، بهـکـو دـشـکان بـت. وهك چـن باوهـنـاکـم ئـاـزهـکـان
دـیـا نـبـشـکـت، ئاواش باوهـنـاکـم بهـدرـژایـی هـمـوو مـژوو یـهك مرځ
هـبـت چـه نـدهـها جار دـی نهـشـکا بـت. مـن ئـم کورته باسـه ی سـره وه
دهـقـز مـهـوه و لـم نو سینهـدا دهـمـه و بـت له سـر چـند ناستـك، که مـك
بـچـونی خـم دهر باره ی بـمـانی (زـر نیگـه رانین، ئـوه له یلاتان
نه دیوه) ی نو سـهـری ئـرانی (هـسو یـنان) دهر بـم، که ئـم بـمـانه
باسـکـردنه له گـانـه وهی حیکایه ته کانی عـشـقـکی ناکام، عـشـقـك که
خـشـه ویستـیه کی پاک و ساده و جوان دهـسـتـپـده کات و به کـتـایـه کی
هـژـنـهـر ته و او دهـبـت، که یـهـك له گونـده کانی و بـاتی ئـران به ناوی
گونـدی مـهـرجان سـهـنـتهـری و دانـی چیرـکه که یه.

نوسەر له چه ند د○○○○کدا :

نوسهر و شاعیر و وهرگهه ی ئه رانی، (رهسو ی یه نان) سا ی (۱۹۶۹) له گوندکی ره خه ده ریاچه ی ورم له دایکبووه،.. جگه له ده مان ی (زه ر نیگه رانی نه یه وه له یلاتان نه دیوه) تا ئه ستا (4) که مه ه شیعی چاپکرده وه خاوه نه چه نه دین به ره می وه رگه ده دراوه به سهر زمان ی فارسی و چه نه که ده کی شان نامه شی چاپ و به او کرد ته وه، ئه مه جگه له که ده ی (فرشته کان)، که به شه وه ی (مینما) نوسراوه. ئه مه نوسهره،

ئاستا له شاری تاران نیشته جیه.

چیرکی مانه که:

چیرکی ئهم مانه بهش وهیه کی ساده باسکردن و گمانه وهی ژیا نی
خزان کی چوار که سیه، له گوند کدا، به ناوی ئاوا یی (مهرجان) که له
(دایک و باوک و کچک و دایه گوره) یان، پکها توه، باوکه که ناوی
(هجه به و دایکه که ناوی جه میله و کچکه ش ناوی له یلايه) ئهم خزانه
وهك هموو خزانه کانی تری گونده که له ژیا نی کی ساده و ئاسایدا
به د خ شیه وه ژیا نی به سهر ده بن، تا ئهو کاته کی (له یلا) ژک له
کاتی گه انه وهی له ئاو ه نان له کانی گونده که یان، به کوهوت چاوی
به پیاو کی غه ریبی ش ف ری تر له یهك ده که و ت، به ناوی (ئبراهیم)
پاش ئه وهی کابرا داوای ئاو له (له یلا) ده کات، هه ندک گفتوگ ده که ن
و ههر له و ساته به دوا وه، هه ردوکیان عاشقی یه کتر ده بن، له دواترداو
پاش چه ندینجار له یه کتر بینینه وه، ئهو عه شقه گوره ترو قو تر
ده ب ت، وهك ئه وهی له لاپه ه (43) ی مانه که دا به م ج ره باسی
ده کات "له یلا د کی که وته په له په ل، هیوای ده خواست هه میشه ئبراهیم
ببین ت، به ام ئبراهیم دور بوو، ز ر دور، له ن وان ئهو
ئبراهیمدا چه ندین شاخ و ده ریا و بیابانی ب ژمار هه بوو، ئاره زووی
ده کرد که دنیا بچوک بوایه، تا ئه وان بیانتوانیبا هه موو ژک
یه کتر ببینن، به ام دنیا گوره بوو، گوره تر له وهی که ئهو بیر
له ده کرده وه " دوا ی به رده وام بونی ودا وه کان، به هی جوانی و
سهرنجراک شانی گه نجانی گوند، له یلا ژانه د خوازو داواکاری تا
د ت ز رترده ب ت و چه ندین گه نج عه شقی خ یانی ب به یان ده که ن،
له وانه (بولودی کو ی سوغرا، یه شاری کو ی محمه دی اوچی، بایرامی
کو ی ئه لبای دارتاش) به ام (له یلا) داوای هه مویان ه تده کاته وه و
به هیچیان ازی ناب ت، پاش به رده وام بونی یه کتر بینینه کانی
(ئبراهیم و له یلا) هه فتانه به نه نی، و بینینیان له لایان
(بولودی) که و له وه و پاش با وکردنه وهی هه واه که له ئاوایدا،
ئیترا باوکی له یلا ز ر نیگه رانده ب ت و له یلا ناچار ده ب ت، له گه
(ئبراهیم) ی خ شه ویستیدا هه ب ت، پاش ئه وهی ده چنه شار کی سهر
سنوری، له و هاوسهر گیری ده که ن و ما ک پ که وه بنیات ده ن ن، له
یه کک له ژه کاند، ئبراهیم له به رامبه ر گواستنه وهی بار کدا به
پاره یه کی ز ر ناچاره سه فهر کی هه فته یی بکات، هه رچه نده له
سهره تادا له یلا ازی ناب ت، به ام له دوا جاردا (ئبراهیم) ازی
ده کات، به ام له یلا ب ئاگا له وهی که هاوسهره که ی ئه وه دوا جار ده ب ت
ده وات وئیترا هه رگیز ناگه ر ته وه، ئهم هه واه ش له زاری (مورادی)

هاوایی (ئىبراهيم) هوه، دهگات به له يلا، که دواتر ئهم (موراده) چاوى ته ماع له (له يلا) ده بـت و ناپاکی له هاوایی کهى دهکات، (له يلا) له درـژهى ئهم چيرـ کهدا توشى زـر وداوى ناخـش ده بـت، بهـهـى ئه وهـش که ناتوانـت بگهـ ته وه گونده کهيان ناچاره کاربکات، دواتر موراد ده يباته کافترياو يانه يه کی شهوانه و دیکاته گـرانـبـژ، دواى بـا و بونه وهى وـنه کانی له سهر ديوارى يانه کان و بـا و بونه وهى ناوناوبانگى، کوـانی گوند بهـهـى زراندى ناوى گونده که يانه وه بـيارده دهن بچنه شاربـ سـراغى، ئه وسا به دیتنه وهى يان بیکوژن يان بيه نه وه، پاش گه يشتنيان به شارو مانه وه يان له ئوتـلـلـک، شهو ده چنه يه کـک له يانه کان و لهـو (يه شارى کوـى محمه دى اوچى) که يه کـک له ئاشقه کانی (له يلا) په لامارى کچه گـرانـى بـژى ناو يانه که ده دات، که پـى واه خـشه ويسته که يه تى، بهـام پاسه وانه کانی يانه که زـر به خراپى لـى ددهن و فـى ددهنه دهره وه، کاتـک ده گهـ نه وه، بـ ئوتـلـله که يه کـک له ژنه خزمه تکاره کان که ده وچاو ووخسارى سوتاوه، چاره سهرى (يه شار) دهکات، و پـى دهـت، من ده زانم به دواى کـدا ده گهـ ن، ئه و ژنه ي به دوايدا ده گهـ ن، هاوایی من بوو، ئه و دواى بيستنى هـواـى مردنى باوکى، گـى له کافتريا که بهرداو خـى سوتاندو ئـمهـشى ماـ وـرانکرد، بـيه بـ نه وه و چير به دوا دا مه گهـ ن، کوـه کان، به بيستنى ئه وه هـواـه به دـشکاوى و ناکا مانه ده گهـ نه وه به ره و گونده کهيان که (ئاواى مهرجانه)، ئه و خزمه تکاره ووخسار سوتاوه ش، که بهـهـى سوتانى ووخسارى و چونه ناوته مه نيه وه کوـه کان نه يان ناسيه وه، جگه له خودى (له يلا) خـى هـيچ که سـکى تر نه بوو. ئه و (له يلا) يه که ئـزانـک جوانترين کيژـهـى گونده کهيان بوو، بهـام عهـشق چاره ره نوسى به ته واهه تى گـى.

ناونيشان و دهسپـک وهک دوانه ي بهـهـزى ئـما نه که:

يه کـک له کليل و سهره تاي چونه ژوره وهى ههر تـکـستـک، بـگومان (ناونيشان) و دهسپـکى چيرـ که که يه، چونکه هـهـبـژاردنى ئهم دوانه بهـشـوهـى سهرنجراکـش، وادهکات، نوسهر سىحرى خـى له خوـنهـربکات بـ اکـشانى و بهرده وميدان به خوـندنه وهى تـکـسته کهى، هـهـبـژاردنى ناوى (زـر نيگهـرانيـن، ئـوه له يلاتان نه ديوه) بـ ئهم ئـما نه يه کـکه له و ناونيشانه سهرنج اکـشانـه ي که وای کردوه له بهرگه که يه وه هـزرى خوـنهـر بـلاى خـى ابـکـشـت. دهر باره ي دهسپـکـيش، نوسهرو هـخنه گرى ئـرانـى (محمه د هـزا سهرشار) پـى وایه "دهسپـک پانتايى و پـگهـى زه مهن و شوـنـى چيرـک شیده کاته وه و بهـشـوه يه کی باویش که سايه تى

سهره کی دهه ننه ته ناو چیر که که و زانیاریه کی گشتی و سهره تای له چیر که که به خو نهر ده دات" له مانه شدا نوسر عاق لانه به ده ستی که کی سهرنج اک ش ده ستی ده کات و خو نهر ناچار به شو نکه وتن و خو نه وهی ده ده و ته واوی سته کانی چیر که که ده کات بهم ج ره" له یلا له ته نیشته په نهره که وه نوستبوو، بزه یه که به سهر له وه کانی وه بوو، پیشانی ده دا خهریکه خونه کی خ ش ده بین ت، به نه وهی بزانه ت ژر که چیر کی ژیانی، خو له چاوی زر که ده تار نه ت"

زمان و شاعر له نویسن و گانه وه دا.

بگومان په که له خا به به نرو پته وه کانی سهرکه وتنی هر ت کست که به سراوه به چ نه تی زمانی نویسنه که یه وه، ههروه (کاروان کاکه سور) یش پی وایه " زمان مهرجی په که می داه نانه ب هر نوسر که" له مانه شدا و ب چ نه تی به باشی گانه وهی چیر که که، نوسر پشتی به شواز کی ساده له دهر برین و قو له گه یان دندا به ستوه که شاعریت ته واوی زمانی دهر بینه کانی داپ شیه، نه مه ش چند په یوه ندی به سوزدار بونی وداوه کانه وه هیه، نه وه نده ش په یوه ندی به خراتر گه یان دندی بیر که و ت مای ت کسته که یه به وهرگر. وه که نه وهی له لاپه ه (6) ی مانه که دا ده ت" له یلا خونی بینیبوو گو که کی سووری گه وره له ناوه استی دهریاچهی گونده که دا واوه و نه و له ژریدا، له قو یی دهریاچه که دا، له گه په ریه کاند ده ژی" یان له شو نه کی تری مانه که دا ده ت" شاپهری له سهر تاشه به رد که دانیشتوه و ده فی مانگی ده ژه ند. په ریه کان به چوار دهوریدا له سهرخ سه مایان ده کرد، ده فی مانگ به جوو هی ده سته کانی شاپهری، به رزو نزم ده به وه و ووناکیه که ی، سه مای په ریه کانی جوانتر ده کرد.

ته کنیک وه که ره سته یه کی به نری گانه وه:

گانه وه و هه بژاردنی ت مای سهره کی نه م چیر که به ب وای من په که که له ته کنیکه سهرنج اک شکان که له گه یه وه مر ف ثاره زووی به رده وامبون له خو نده وهی چیر که که ده کات، به ام چند چیر که که گرنگه، نه وه نده ش ش وازی گانه وه که ی گرنگه به ته کنیکی به ن، نوسر له مانه دا تا که تایی به ش وه یه کی ساده له گه ی او یه کی هه مووشت زانه وه، که ناگاداری ته واوی چیر که که یه سهرجه م وداوه کان له سهر زمانی کاره کته ره کانه وه ده گانه وه، به ام له که تا به شی گانه که دا به ته کنیک کی به رز خو نهر توشی ده او کی و ش نه ژان ده کات، به وهی که هر کاره کته رو که سایه تیه که باس له خی و چ نه تی

ٲودانى چيرٲكه كه دهكات، كه هه نډك ٲٲيان وايه، چيرٲكه كه له
 ئه ساسدا بونى نه بووه و ته نها ئه فسانه يه و ئه سٲهن (له يلا) هه ر بوونى
 نه بووه، (ٲهجهب) كه له ٲٲمانه كه دا باوكى له يلايه، ده ٲٲت" ئه و هه ر
 كچى نه بووه به ناوى له يلا،" ئه و ٲٲى وايه ئه و چيرٲكه دايكى، كه
 دهكات ه دايه گه وره ي له يلا له ٲٲمانه كه دا خٲى دروستى كردوه و هه ي
 به ستوه، ئه و يش به مه به ستى ده ركردنى بٲتاقه تى ژنه كه ي واته (جه ميله)
 كه له ٲٲمانه كه دا، دايكى (له يلا) يه. له كات ٲكدا يه كك له ئاشقه كانى
 له يلا كه ناوى (بلود)ى كورى سوغرايه، ده ٲٲت" چيرٲكه كه ٲسته و ئه و
 به ٲاستى عاشقى له يلا بووه و له يلا ٲسته قينه يه، كه دوا جار يش هه ر له
 ٲٲناو ئه و دا خٲى فٲٲداوه ته ده ر ياوه" به م جٲره ش نوسه ر گه مه ي خٲى
 له گه ٲخوٲنه ردا دهكات و له كٲتا به شى يادا شته كانيدا، كٲتايه كى
 كراوه بٲخوٲنه ر جٲده ٲٲت و به خوٲنه ر ده ٲٲت" ئه م چيرٲكه
 خه يا ٲيه و هه ر جٲره وٲكچوونك له نٲوان كه سٲتیه كانى چيرٲكه كه و
 كه سٲتى ٲسته قينه دا ٲكه و ته، هه ٲبه ت ئه و ه يش بٲٲم هه نډك كات،
 هه ست ده كه م ئه م چيرٲكه ٲووى داوه. ئه ي بٲچوونى ئٲوه چيه؟؟؟

دوا سه رنج له سه ر ٲٲمانه كه:

ئه گه رچى چيرٲكى ئه م ٲٲمانه به بٲواى من چيرٲككى سٲزدارى ساده يه و
 هاوش ٲوه ي نوسين و گٲٲانه وه ي له م جٲره له زٲرٲك له ئه ده بيات ه كاندا
 بونى هه يه، به تايبه ت هه ر له ئه ده بياتى (ئٲرانى) خٲيدا كه به
 چه ندين شٲوه له لايان نوسه رانى ديكه وه چيرٲك گه لى وا دارٲژ راون و
 له ئه ده بيات و حيكايه تى كورد يشدا هاوش ٲوه ي هه يه و شتٲكى زٲر نوٲ
 نيه، وهك باب هت، به ٲام گٲٲانه وه و شٲوازى داٲشتنى ٲوداوه كان به و
 گرٲچنيه ورده و به و زمانه ساده و پاراوه، به ٲاستى له زٲرٲك له
 تٲكسته كانى ديكه ي جودا دهكات ته وه، هه ر ئه مه شه واده كات خوٲنه ر جٲژ
 له خوٲنده وه ي ببات و ئاره زووى ته واونه كردنى تٲكسته كه بكات. ئه م
 ٲٲمانه به قه باره ي نيو(A4) و له دوتوٲى (204) لاپه ٲه دا، له لايان
 ده زگاي چاپ و ٲه خشى سه رده مه وه چاپ و بٲاوكراوه ته وه و له
 به ره مه كانى ساٲى (2013) يه و هاوٲٲى وه رگٲر يش (جه بار سا بى ر)
 به زمانٲكى جوان و شيرينى پاراوى كورد يانه، وه رگٲٲاوه، كه به
 ٲاستى جٲگاي سو ٲاس و ده ستخٲشيه. من له خوٲنده وه ي دوو جارى ئه م
 ٲٲمانه جٲژى زٲرم بينى بٲيه ته مه نا ده كه م ئٲوه ش بيخوٲنه وه و له و
 جٲژه بٲبه شنه بن. چونكه وهك (ميلان كٲندٲرا) ده ٲٲت" عه قٲى ٲٲمان
 عه قلى ئاٲٲزيه، هه موو ٲٲمانك به خوٲنه رى خٲى ده ٲٲت: شته كان
 له وه ئاٲٲز ترن كه بىريان لٲده كه يته وه"

بـ ئەم نوسىنە سودم لەم كـتـبـانە وەرگرتووە.
هونەرى بـمانـ ميلان كـندـراـ لـكـكـينەوہ.
دەستپـكـ لە چيرـكى كوردیداـ ئارام سديقـ لـكـكـلينەوہ.
بـبەرى كـتـبسازە كوژراوہكانـ عە تا محەمەدـ بـمانـ.

Shaxi83@yahoo.com

تـگـە يـشتنـى بـازنە يـ عە بدولموتەـيبـ عە بدوـبـا

لە كـمـمەـهـ شيعرى (تاريك، بەقەد درەوشانەوہ، تاريك)ى كەريم دەشتى-
2016 ھولـر- ناوەندى ئاوبـر بـ چاپ و بـاوكردنەوہ

تەنيا ماينەوہ
من و باقەيـ خەيا
كە بەشى پـكـكى قەيتانى نەدەکرد
من بەو خەيا
سەراپا تراژيدياي ژيانم نوسىيەوہ. ل3

(كەريم دەشتى) شاعيرـكى بە ئەزموونى پـ بەرھەمە، بە يەكـكـ لە
شاعيرانى (نەوہ)ى ھەشتاكانى شيعرى كوردى دەژمـردـرت، ھەـگـرى
جـرـكـ لە تايبەتمەندى شيعرييە و پشت بە "بىركردنەوہ" و "خەيا"
دەبەستـت و بايەخ بە (چينى ريتم)ى شيعرى، دەنگ و سەروا دەدات،
ئەوہى دوايى واى كردووە شيعرەكانى لە روونى و سادەيى نزيك
ببنەوہ! لەو ئەزموونە نوـيەدا بە شـوہـيەكى گشتى برەوى بە
(تـگـە يـشتنى بازنەيى) و بە تايبەتى (تـگـە يـشتنى وشە) داوہ.

لە كـتـبـى (رەوانبـژى خەيا) كە بەشە پراكتيكەكەى بە ناوونيشانى
وـنەى "كـتـبـ" لە ئەزموون و ئەزموونگەرى "كەريم دەشتى"شاعيردا.
قسم لە بارەى ميكانيزمى كارکردنى شاعير كردووە و پـمـوايە شاعير
وہك ميكانيزمى كارکردن زـتر بەلای ھەـبـژاردنى زمانى شيعرييداىە،
ھەميشە ھەوـكـانى خـى لەوہدا كـ دەكاتەوہ، كە (رـگـاى گوتن) بـ
زمان خـش بکات. لەو رـگا خـش كـردنەشدا ھەندـجار شاعير ئيشكالى

گه یانندن و نه گه یانندن بیر کله شیعریی له رځگای ئه زموونه وه چاره سهر ده کات. وهك چن ئیشکالیه تی و نه و تهعبیرکردنی شیعریی له رځگای ته گه یشتنی ناوه کی زمانه وه، یان به مانایه کی دیکه له رځگای ئه زموونگه ریه وه چاره سهر ده کات. له سهر ئه و بنه مایه دهش ب م ئه زموونی شاعیر له گه زمان و ش وازگه ریی تهعبیرکردن، له سهر دوالیزمی ئه زموون و ئه زموونگه ری - بهره وامی زمان و چرکه ساتی ئازادی ده رب یین - وه ستاوه. ئه و بیرو اییه من ک ی بهره مه شیعریه کانی تا سا ی (2011) ده گر ته وه.

له خو نندنه وهی کتبی ناوبراودا پ موایه شاعیر له (پر سه ی نویسنی شیعی) ز ر جارن (با به ت ک) یان (فیکره یه ک) بهره و نویسنی ده بات؟! فیکر و مانا له دروستکردنی و نه دا به شداری تایبه تی خ یان هیه، به م دياره ل ره مه به ست له فیکر و مانا وهك ره گه ز کی شیعی بینراوه، نهك وهك ل ژیک و ته گه یشتن!! به م له و ئه زموونه نو یه دا من وهك خو نه ر کی ک ی بهره مه کانی شاعیر ه نه د ک گ انکاری ده بینم، یان ه نه د ئه زموونکاری ده خو نمه وه، ئه وهی ز ر بهره سه شه گ انکاریه له ش وازی تهعبیرکردن و ه نانه ناوه وهی ته گه یشتنی باز نه ییه له خولانه وهی وشه دا.

له ک مه ه شیعی (تاریک، به قه د دره وشانه وه تاریک - 2016) شاعیر وهك ئه زموونگه رایه ک له رووی مه عریفه ی شیعریی و تهعبیرکردن، کاری له سهر (ته گه یشتنی باز نه یی) کردووه... به و مانایه ش دهش خو نه ران جیا وازییه کانی ئه و ئه زموونه شیعریه، نهك ههر ته نها له رځگا گ انکاری له ش وازی تهعبیرکردن، به ک له رځگای بهره سه شه کردنی ته گه یشتنی باز نه یشه وه ز تر هه ست پ بکه ن!

شاعیر له هه موو ئه زموونه کانی خ یدا له (رځگا خ شکردن ب زمان) دوور نه که و ته وه، ئه وهش به ب وای من په یوه ندی راسته و خ ی به سه رچاوهی مه عریفی شیعریی - یه که مه وه - هیه، واته باوکی وهك شاعیر کی کلاسیزمی کوردی له پر سه ی نویسندا وهك بنه مایه کی سه ره کی زمانی شیعریی فه رام ش نه کردووه!

ل ره قسه کردنم له سهر تهعبیرکردنی شیعریی ده که و ته نه وان سنوری (دهق - تهعبیرکردن) و سنوری (وه رگر - ته ئویل) کردن! ده مه و ب م چه مکی تهعبیرکردن، خ ی له به ر فره وانکردنی سنوره کانی توانا و ئه زموون و ناخی شاعیردا ده بین ته وه، وهك چن ناب سنوره کانی توانا و ئه زموون و ناخی وه رگریش فه رام ش بکه یین! ب گومان ناب له بیرمان بچ، به ش کی ز ری ئه و ئه زموونگه ریه ده که و ته سهر ئازادی

بیرکردنه وه و ئاسته کانی خو نندنه وهی خو ننه وه؟!

به دیوه کهی دیکهش هه میسه ش وازی ته عبیرکردن به ش وه ج راوج ره کانی زمانی ئه ده بیه وه به نده! زمانی ئه ده بی دووره له راسته وخ یی، هه گری روویه که له رووه کانی حقیقهت، زمانی ئه ده بی له سه ر لادان و خوازه و ره مز به ره و کشفکردن هه نگاو ده ن ت... هه به ته له به رانه ر ش وازی زمانی ته عبیرکردن، ش وازی زمانی ئه بستراک هه یه... ش وازی زمانی ئه بستراک هه موو ه نزی خ ی له لادان و ئامازه و ره مز خه رج ده کات، هه میسه ب پرکردنه وهی ب شاییه کانی پشت به خو ننه ران ده به ستی... ئه وهش یه ک که له خا ه بنه ه تییه کانی جیا وازی ن وان زمانی ته عبیری و زمانی ئه بستراک.

به ام دوا جار زمانی ئه ده بی به هه موو ئاسته جیا وازه کانییه وه پشت به ئازادی بیرکردنه وه و ئاسته کانی خو نندنه وه ده به ست... هه موو ئه و قسانه م ب ئه وه یه ب م بزاقی زمانی ته عبیرکردنی که ریم ده شتی له ک ی ئه زموونه کانی پ شووی تا سا ی 2011 له زمانی ته عبیرکردنی (زینده گی)یه وه به ده ر نییه، یان به ش وازی زمانی ته عبیرکردن له ر گای زینده گییه وه به نده... به ش وه یه کی گشتی ش وازی زمانی ته عبیرکردن له ر گای زینده گییه وه، پشت به ریتمی ناوه کی ژیان ده به ست و هه ند جار کار له ت کشکانی گرامه ر و ره نگاو ه نگی ده کات، ب ئه وهی په رتوب او ب ت... (جهلال به رزنجی، دلاوه ر قه ره داغی، به ر ژ ئاکره یی، هیوا قادر...) له گه جیا وازییه کانیان نموونه ی دیاری ئه و ش وازه ن...

به ب وای من ش وازی زمانی ته عبیرکردن له ر گای زینده گییه وه، ب که ریم ده شتی تا (سا ی 2011) در ژ ده ب ته وه، به ام دواتر ش وازی زمانی ته عبیرکردنی شاعیر خ ی له ته عبیرکردن له ر گای دنیا بینیه وه ده د ز ته وه، له (تاریک، به قه د دره وشانه وه تاریک - 2016) ئه و ش وازه به تر پک ده گات، له ک مه ه شیعی (تاریک، به قه د دره وشانه وه، تاریک) دنیا یه کی دیکه ی نو له په یوه ندی ن وان وشه کان و شته کان دروست ده کات.

به ش وه یه کی گشتی ش وازی ته عبیرکردن له ر گای دنیا بینی، ش وه یه که له ش وه کانی زمانی ته عبیرکردنی شیعی، که ئه زموونی هه ستی که متر ت دا ده رده که و ت، ز رتر پشت به در ژ کردنه وهی ت گه یشته کان و خولانه وه ده به ست، کار له ریتمی ده ره کی ده کات، که مترین ده نگی دژکاری ت دا یه، چ ه، هه ند جار له گه پله کانی گرامه ر دژ ده که و ته وه. ئه وهش گ شه نیگای شاعیرانه ب خو ننه ر ده نه خ ش ن!

گڏ شه نيگاي شاعيرانه په يوه ندييه کي راسته وځي به ديتن يان دنيا بيني و خه ونبيني هه يه، ئه وه ده ش تگه يشتني من ب ت، ب روانيني شاعيرانه و ديتني دنيا و شته کان به چاو کي نو وه... (ش رک ب کس، ره فيق سا بير، هاشم سهر اج، دلشاد عه بدو ل، ئه حمه دي مه لا، جه مال غه مبار...) به جيا وازيه کان يانه وه له باره ي زمان و ت واني و هه ستي شيعري هه وه... نموونه ي ديار ي ئه و ش وازهن: ب نموونه زمان و ت واني هاشم سهر اج په يوه سته به هه بووني شيعري له هاوک شهي (بوون - نيگه راني - مردن) و له گه ت واني (تاريک، به قه دره وشانه وه، تاريک) وه له خواره وه ئامازه ي ب ده کم، جيا واز ده که و ته وه... دلشاد عه بدو ل، هه و ده دات له ر گاي هاوک شهي بابه تيه وه شيعري يانه به سر گ ان ه وه کاند ا بچ ته وه. ده يه و ت هاوک شهي بابه تي له ن وان شيعر و گ ان ه وه دروست بکات! ئه و ش وه يه له ت واني هه مان زمان ي گ ان ه وه ي شيعري و ره گزي زاي گ ان ه وه ي جه مال غه مبار نيه، ئه حمه دي مه لا هه ند جار له گه پله کاني گرامر دژه و ز تر له گه گ شه نيگاي شاعيرانه د ته وه... (ب ئه وه ي له بابه تي نوسينه که دوور نه که ومه ئه و پ لينکر دنه ي زمان ي ته عبير کردن و جيا وازيه کاني ب کا ت کي ديه هه ده گرم)

له سر ئه و بنه مايه ده توانم ب م تا يبه تمه ندييه کاني ش وازي زمان ي ته عبير کردن شيعري (تاريک، به قه دره وشانه وه، تاريک) ځي له بزافي جواني و تواناي ش وه گرتن و گه شه کردن ي تگه يشتني باز نه ييدا ده بين ته وه، شاعير به ئا گاي ه وه له ر گاي هاوگونجان کي هونه ري به رزه وه ت واني و دنيا بيني ځي ده خاته روو، ده ش خو ننده وه م ب تگه يشتني باز نه يي، له و ئه زموونه نو يه ي شاعير دا له و وه ځي هه بگر ته وه، که (تگه يشتني باز نه يي) به لاي منه وه، ناو ناني ميکانيزمي کار کردن که ب چه سپاندني تگه يشتن له سر خودي تگه يشتن! پ موايه ده ش دوو بنه ماي بنه ه تي ب ئه و ميکانيزمه ده ستنشان بکم: يه کم، بنه ماي فيکره ي دا ب ان: فيکره ي دا ب ان له مانايه که وه ب گه يشتن به مانايه کي ديه، يان له تگه يشتن که وه ب به رجه سته کردن يه ک کي ديه... دياره تا يبه تمه ندييه کاني ئه و بنه مايه به ب واي من له سر سامبووني خو نهر دايه، چونکه خودي فيکره ي دا ب ان له شيعر دا وا له خو نهر ده کات، جار کي ديه ب خو ننده وه بگه ته وه، تا کو بتوان با شتر له هه ردو و ئا استه که بگات و چ ټري ز تر به ده ست به نځ. ب وانه هه بووني شيعري له هاوک شهي (بوون - دا ب ان- هه تاهه تايي)

باش وه کو د م تا قه ځ شويست کي هه بوو

هه تا ما وه ب ي ئه گه

ته نيا من و ت م اينه وه ئه ي با. ل 30

بنه‌مای دووهم، فیکره‌ی دووباره‌بوونه‌وه، یان خولانه‌وه‌ی وشه: واته شاعیر هه‌و ده‌دات هه‌مان ئه‌و تـگه‌یشتنه دووباره بکاته‌وه که هه‌موو حزی لـ ده‌که‌ین، ئه‌ویش له پـ ناو جـگیرکردن! راسته دروستکردنی حـ ته‌تـکی ده‌روونی له پشته‌وه‌یه... بـیه مه‌رج نییه بتوانـ هه‌مووان رازی بکات، به‌ام هـزی ده‌ربـینی شاعیر پـشاکی دیکه‌ی نوـی پـده‌به‌خش، که له‌به‌ر دـان بـت. بـوانه هه‌بوونی شیعریی له هاوکـشه‌ی (بوون- دووباره‌بوونه‌وه-هه‌تا هه‌تایی)

زـرم بیر کرده‌وه شیعر شه‌ه له‌گه‌ زمان

زمان شه‌ه له‌گه‌ زمان

زمان شه‌ه له‌گه‌ بازنه

زـرم بیر کرده‌وه بازنه ئه‌به‌دییه و کـتایی نایه‌ت. ل62

هه‌میشه که‌ریم ده‌شتی له ئه‌زموونه‌کانی خـیدا بـ ئه‌و هـزه‌ی زمانی ته‌عبیرکردن، په‌نای زـری بـ موزیکای وشه و هاوگونجان ((چنینی ریتم)) و دواتریش به‌رجه‌سته‌کردنی چیه‌تی زمان بردووه، به‌ام له‌و ئه‌زموونه نوـیه پـگه‌ییوه‌دا به‌رجه‌سته‌کردنی تـگه‌یشتنی زمان، پـش ماهیه‌تی زمان ده‌که‌وت؟! ده‌شـ بـ (چیه‌تی زمان) به‌ دوا‌ی ده‌نگ و مانادا بگه‌ـین، به‌ام ده‌بـ بـ به‌رجه‌سته‌کردنی (تـگه‌یشتنی بازنه‌یی) په‌نا بـ ئاشکراکردن و به‌ دوا‌داگه‌انی تـگه‌یشتنی تاییه‌تی وشه و خولانه‌وه‌ی وشه به‌رین...

هه‌وـکی زـرم دا به‌چهند وشه‌یـ خـم بکوژم

که‌چی وشه‌یه‌کی زـرم کوشت و هه‌ر نه‌کوژرام

زـر هه‌وـم دا دوژمنـ بـ خـم دروست که‌م

به‌ام له‌ خـم زـتر که‌سم نه‌دـزییه‌وه. ل102

شاعیر چـان له‌ ناو و ناوانه‌وه گه‌یشتووه و چـان ئه‌و ناو و ناوانه به‌ هه‌بوونی شیعریه‌وه ده‌لکـنـ؟! به‌ مانایه‌کی دیکه (ده‌رخستن) و (ئاشکراکردن) و (نواندن)ی تـگه‌یشتن، له‌و ئه‌زموونه نوـیه‌ی شاعیردا ده‌رخستن و ئاشکراکردن و نواندنی تـوانینه بـ (بوون) له‌ شاعیردا، به‌ دیوه‌که‌ی دیکه له‌ کـمه‌ه شیعر (تاریک، به‌قه‌د دره‌وشانه‌وه تاریک - 2016) تـگه‌یشتنی شاعیر یان (هه‌بوونی شیعریی) لای ئه‌و مه‌عریفه‌ی شیعریی شاعیر ده‌خاته‌وه، به‌ام مه‌عریفه‌یه‌کی جیاواز له‌وه‌ی له‌ سه‌رچاوه‌کانی یه‌که‌مه‌وه پـیگه‌یشتبوو! هه‌میشه مه‌عریفه‌ی شیعریش دنیا‌بینی شیعر (ره‌نگ ده‌کات... که‌واته شاعیر ئه‌و کاته ناو له‌ شته‌کان ده‌نـت، که تـگه‌یشتنی تاییه‌تی خـی ده‌نوـنـ، به‌ مانایه‌کی دیکه ته‌نها ئه‌و وشانه ده‌توانن تـگه‌یشتنی شاعیر به‌رجه‌سته بکه‌ن، که

چه ند سه خته وهك وهستايهك شكستت هـ نابـت له دورستگردنی وشكه كهـهكـكدا ئـستا باس له دورستگردنی قهـا بـكهـن و لهـكاتـكـدا هـهر خـتان قهـا كهـتان پـ كـردبـت له مار و مـروو، هـهرخـتان قهـا كهـتان به سهـرزهـوی و ژـرزهـوییهـوه تاـان كـردبـت و كـوردهـكانـی ناو قهـا كهـتان برسی و كـردبـت و زیـاد له دوو دهـیهـیه شكـیان دهـشكـنیت و

ئاستاش ئوھى لەگەنتان نەبەت بە خائىنى دەكەن.

چەند سەختە كوردبوون، ئوھى باسى كوردایەتى دەكات خایە لە ھەناسەى كوردبوون و كوردبوونى تەنھا بە ھەفایەت و تالانى دەوت، زەرىنەى خەكى كوردستانیش كوردبوون بەیان بەتە ئازارەكى سەخت و ئاستاش بە بە و نەخەر تاقي دەكرەنەو، چەند سەختە كوردبوون كە بە ئۆزى ووناك قاچاخچىيەكان باسى كوردایەتیت بە بکەن و ئەوانەى كە بیست و شەش ساڵە لەسایەى ئەم سیستەمە ناشرینەى دەسەلاتەو كە ئازارەكانیان چەشتوو، كەچى ئەوسەرى تونەكەت لە بگرن و كوردایەتیت بە بفرشنەو، چەند سەختە كوردبوون بە ئاشكرا خائىنان و نیشتمانیفرشان و تالانچىيەكان باسى نیشتمانیپەرەوى و كوردایەتیت بە بکەن و تەش لەنەوان بە و نەخەر دا تەنھا دەتوانى بە كوردبوونى خەت بگريت.

چەند سەختە كوردبوون، سندوقەكتان داناو ەگەر بە نەخەر دەنگ بەدەین ئەوا بە دنیا دە ئۆین ئەمە ژەردەستەيیمان قبوڵەو نامانەوت خەمان بە ەبەرین، ئەگەر بە بە دەنگ دەدەین، ئەوا بەقانونى و كەرامەتشكاندنمان قبوڵە ھەر بەدەستى ئوھ و ھەم بە دنیا دە ئۆین ئەمە قاچاخچىيەكانى نەوتمان قبوڵە چ بە یارەك دەردەكەن لەگەیانین. چەند سەختە كوردبوون ھاو ئۆیان.

چەند پەيامەكى مەزن بە دوولەوى بچووك ... نىگار نادر

ئۆوان ژىكەللەترین و شیرینترین ھاو و ھاو زمان و ھاو ووحى لەندەنم، ئۆ و ئۆوان پاكە لە تەمەنى سە مانگیو ھەتا سە ساى لە كوردستان زمانى فراژاو بە و مانایى خەسكانە كورد و ھەشتا كە تەمەنى چوارسا و گەووتو و لەندەن تائاستاش بە لەندەن نامەى و لە زمانى ئینگلیزى دترس و ھەرگیز نایو تەبىگا و قسەى پەبکا، ئۆ و پەيوای تەنھا دت بە كوردى قسە بکا لە وجیھاندا ھەموو كەسیش لە لەندەن لەى تەبگا، ھەروەھا تاسەىكى شیرین و گەرمى بە نیشتمان ھەيو ھەمیش بەنى كوردستان لە من دكا، ئۆ و

[illegible]

فښري سه مای ماسی ببه
شه پل له نه و چاوانمه وه لرفه ده کا
چونکه رځم بڼی دهریای هه ځگرتووه

نه گهر هاتی
چڼڼ فرم ځسک
له کا نیاوی کڼلی گڼکڼی دایکم بڼه
تینو ڼتی شهوم بشک ڼه
چونکه خهوم وا سا ڼکڼه بڼداریه و وشکبوونه
گڼزه یه کڼس زی باوکیشم
لڼوه کا نمی پڼ ته ڼته ڼکڼه
چونکه خه مم خه رما نڼکی پڼ با ڼایه
که س لڼی ناگا
هر هر دوو کمان
چاومان پڼ پڼ نه شکي روونه

نه گهر هاتی
له سهر ژکا نی مڼسیقا
هه نگاو بڼڼ
با خه یا م نوقمی به سته و گڼرانی بڼ
چاوه نوا ڼی روخسه تی بڼدادیم مه که
با ژان و ژازاری ژیان
هر ده سله ملی شهوانی بڼ

نه گهر هاتی
به ئاونگی سپڼدانی دولبه ره که م
پاراوم که
چونکه هر هر ڼو پاکش ڼری زه خمم دهر ده کا
له سهر هر گرد ڼکی و ڼات
له نه و هر هر چه مڼکی ڼهو
نغر ڼی جوانی سروشتم که
نه با له پڼ خڼشه ویستی خاڼ و خڼم
له نه و گڼڼیشا دهرم کا

ئەگەر ھاتى
بەر لە ھاتن ، ئەو تەقینەم لە گەخدا بە مەھنە
نەبا پاسارى و کەنارى
چەمە جوانەکانى ئەو لەم یاخى بە
بەر لە ھاتن ، کفە سپیە کە توو بەدە
لە پەه گووى گزنگا
ئاى ئەو بەم بە بدوورە
نەبا خواکەى ئەو و واتە بەتە دەنگ و
نزای رەقیبان ساقى بە

ئەگەر ھاتى
پەیان بە ، گریان و شیوەن بە سەرچوو
دەنگ ھەمەبەن
نەبا رەش و مەردان و کاوسە کەم
نەعرە تەى سەز و ئاوازیان نەبەو
پەیان بە ، شپەش مەبن
بەر لە جاویدانى ھاتن
سەراپا دەم ش بوو
نەبا ئاوەز و بیرم لە وەامى گەھە بکەن
ئەى سروودی زمانى خود بەربەدەن و
تەریقەت بەبەنەو

ئەگەر ھاتى
با گەھە کەم نەھەنى بە
نە لە پارک و نە لە گرد و مەزارگەدا
نە عشم نە چەتە ژەر خاک
نەبا بە ئەو دوژمن
ئەو دەرەش و ئەزیزانم ئەسرىن بە
جەستەم سووتماکى و وات کەن
لە مەزاری شەمە دینی شارە کەما
پەرش و بەاوەى سوتووم کەن
با ئەو خاکە بەر ژیلەمەى رەحم کەو و

ٲٲ ده ٲٲم (نا) ٲٲ ٲٲم ٲٲفراند ٲٲم ؟ ... عه بدو ٲٲا سا ٲٲج

دوای ڪٲ بونهوهی بارزانی له گه ٲٲ بهش ڪٲ له حیزب و لایه نه کان ٲٲژی 7 / 6 / 2017، ٲٲیاری دا له 25 ٲٲیلولی ٲٲم سا ٲٲا ٲٲفراند ٲٲم ڪٲ بهر ٲٲا ٲٲا جیا بونهوهی کوردستان و ٲٲكه ٲٲانی دهو ٲٲه تی سهر به خٲٲ. !
سهره تا ٲٲویسته ٲٲم من ٲٲ هیچ قهیدوشهرت ڪٲ له گه ٲٲ جیا بونهوهی کوردستان و ٲٲكه ٲٲانی دهوله ت ڪٲی سهر به خٲٲی سیکویلاری غهیره قهومییم وه ڪٲ ما فٲکی ٲٲ ٲٲملو ٲٲولای هه موو میلله ت ڪٲ، ٲٲوه ما فٲکی حاشا هه ٲٲنه گره و به هه موو ش ٲٲوه ڪٲ ٲٲویسته بهرگری لٲٲکر، به ٲٲام ٲٲرسیاره که لٲٲره دا ٲٲوهیه ٲٲا ٲٲم ٲٲفراند ٲٲم ٲٲ هه مان ٲٲوه مه بهستهیه که باسم کرد ؟

ٲٲ وه ٲٲامی ٲٲوه ٲٲرسیاره باشتروایه چهند ٲٲاستیه ڪٲ بخهینه بهر چاو :

ٲٲ- گه ٲٲانه وه ٲٲ ای خه ڪٲ له ٲٲرس ڪٲی ٲٲاوا چاره نوسازدا کار ڪٲی ٲٲویسته، به ٲٲام :

مه گهره ٲٲژاردنی ٲٲرله مان ٲٲرس ڪٲی چاره نوساز نه بوو!؟، مه گهر به فرمان ڪٲی بارزانی به هه وادا نه چوو!؟ وه ٲٲوه دوو سا ٲٲه ههر چوار حیزبه کهی تر دهسته و دوعا له بهر باره گای بارزانی ده ٲٲا ٲٲنه وه تا کو کارای بکاته وه! ٲٲوه جیا له وهی کات ڪٲ ٲٲوه ٲٲرله مانه کاراش بوو ٲٲرسه چاره نوسازه کان ههر له دیوه خاندایه کلا ده کرانه وه! ٲٲیه مه سهلهی کارا کردنه وهی ٲٲرله مان که هه ند ڪٲ لایهن ٲٲداگری له سهر ده کهن، وه ڪٲ مهرج ڪٲ ٲٲ بهر ٲٲا کردنی ٲٲفراند ٲٲم، جگه له گا ٲٲته جاریه ڪٲ به و لاوه ناتوان ٲٲ هیچی تر ٲٲ، کارا کردنه وهی ٲٲرله مان مانای ٲٲوهیه ده ٲٲ ٲٲوه ٲٲرله مانه مهرجع ٲٲ، واتا با ٲٲترین ده سه ٲٲاتی یاسادانان ٲٲ، به ٲٲام له کوردستان یاسا وه ڪٲ هه موو چمکه کانی دیکه به حیزبی کراوه، واته ده ٲٲ له خزمهت ده سه ٲٲات و ٲٲٲٲزه کانی دا ٲٲ

ده نا چ ياسا كه خى و چ ئه و لايه نهى ده رى كردوه ئاوايان به سهرده كه به سهرىيان هات ! باس له شه رعيهت ده كه ن ، له كات كدا هه موو ده زگايه ك و دامه زراوه يه كى ئه م وو تا ته م ركى حيزى پ وه يه و كون و كه له بهر ك نه ماوه به حيزى نه كره و نه خراب ته ژرر چاوه دهرى و بهرژه وه ندى حيز ، په رله مان زه قترين نمونه يه تى .

- ت ب بى خه كى كوردستان له ماوه 26 سا حاكميه تى ئه و ده سه تا ته ئه و استيه يان ب ئاشكرا نه بووب كه واده و به بى نى ئه م ده سه تا ته وه ك ب قى سهر ئا و وايه ؟ يا وه ك كاره با 24 سه عاته كى ئاشتى هه ورامى وايه ؟ ت ب بى ئه و خه كه پ وىستيان به وه ب جار كى كه بچنه پاى تا قى كردنه وه يه كى ديكى ئه و ده سه تا ته ، ئه و يش له پرس كى ئاوا چاره نوسازدا ؟ ده سه تا ت كى ئاوا فشه ، ئاوا گه نده ، ئاوا مافياى و ئاوا ب ده ربه ست له ئاقار ساده ترين پ دا وىستى خه ك ئه وه چ نه ئه م كه وت ته غه مى ئه وخه كه و ده يه و ئاينده ي نه وه كانى داها تووى ب مس گهر بكا ؟ له كات كدا به به گه ئاشكرا بووه له سهرى ، وه ك د ، ش رك جه وده ت ، كه ئه ندام كى په رله مانه په كخراوه كى كوردستانه ، له بهرنامه يه كى ئن ئار تى دا ئاشكراى كرد له 53% زه وى كوردستان كه ده كاته 41597 كم دووجا ب 25 سا فر شراوه و ئه وه شى نه فر شراوه شارو لاد كانن و خانويان له سهره !

- ئه گهر من كاريكاترست ك بام ب ئه م يفراند مه و نهى شه مه نده فهر كم ده ك شا فارغ نى يه كه مى ، واته مه كينه كى ، پارتيه و ش ف ريش بارزانى ، فارغ نى دواى ئه و گاليسكه يه كه ئه و ايده ك ش ئه و يش يه كيه تيه ، ئه مجا حيزه كانى كه ، وه دوا فارغ نيش ئه و چه پ و لايه نه ك م نيستانه ن كه دواى هه لا كه وتون و نا يانه و وه ك چه پى حاشيه يى له قه م بدرن ، وه يا هه ند كيان به خه ياى ئه وه ي كوردستان جيا ب ته وه هيج به هانه يه ك به ده ست ناسيوناليزمى كوردو حيزه كانيه وه نام ن تا شان خاى بكه نه وه له ئاقار داخوازيه كانى خه ك و ئه و كاته ك شى چينا يه تى شه فاف تر ده ب و ئه وان ده توانن ئ خه يان بگرن وقف ل هه م ما ن به ره و س سياليزم ! ئه م بيا نو ه جگه له ا كردن له بهرامبه ر مه سئولىه ت كى م ژوويى كه ئه وان له استايدا ب ده سه تا تن شت كى ديكه نيه ! ئه و ك م نيستانه ي ئ ستاس به و ده سه تا ته ده ب ن مافياى ، گوايه دواى پ كه نانى ده و ته كه يان له مافياى بوون ده ش ر ن ؟ كلكا يه تى كردنى سياسه ته كانى ئه و ده سه تا ته ، وه له پ شيانه وه پارتى ، وه ك بازدانه له ب شايدا !

- له و يفراند مه ، ئه گهر سهر بگر ، ده سه تا كارت كمان ده خاته بهردهم دوو ئيختيارى ت دايه { به يا نا } ب جيا بونه وه ،

پرسیاره که ئه وه یه ئه م کارته چ پـویست ده کا ، مه گهر کهس هه یه دژی جیا بوونه وه بـ ؟ مه گهر له ساـی 2005 دا هه مان پرس به شـوه یه کی نایاسایی، وهك ئه وه ی ئـستا به ته مان ئـکی بخه ن، نه خرایه ده نگدانه وه و ئـای زـرینه ی ئـه های نه هـنا ، ئه ی بـ جیا نه بوونه وه ؟ به ئـام ئه وان له م هه ل و مه رجه دا ها تون ئـگای ئـیفراندـمیان گرتـته بهر چونکه له و ئـگایه وه ده توان به هره بهرداری سیاسـی خـیانی لـبکه ن، قـناغـی دوا ی داعش و هه وـی سونه کان بـ پـکه ئـنانی ئـیقلیمـکی سه ربه خـ وهك ئارایشـکی نو ، ده سه ئـاتی کوردی ناچار ده کا ئه و کارته بخاته گیرفانی بـ موسا وه مه و پچـینی نفوزی زیاتر له بهرام به ره که ی، ده نا کارته که بخه نه ئـرشیفه وه بـ ئـژی مه بادا !

ئـ ئه وه ی جـگای سه رنجه ده زگا ئـیعلامیه کانی ئه و حیزبانه ، به تایبته پارتی ، ده نگـیهك جاـده ده ن گوایه هه رکهس به به ئـ به شداری نه کا ` خائینه ` لـره دا جـگای خـیه تی هه ندـك بگه ئـنه وه بـ مـژوو یه کی نه چه ندان دوور و پرسیـن ته عریفـی خیانه ت چی یه و ده بـ به کـ بگوترـ ` خائین ` ؟! ، ئه وه له لایهك ، له لایه کی دیکه ئـوه که ئـیفراندـم ده کهن و له کارته که دا دوو بژارده ده خه نه بهر ده م خهـك [ئا یا نا ئیتر بـ پـشوه خـت فره زی ده کهن به سه ر ده نگده ردا که ده بـ حه تمه ن به دـی ئـوه ده نگ بدا ده نا ` خائینه ` ، تکایه بیکه ن به یهك بژارده و با هه ردووک [ئا] بـت، ئه وه ش وهك تازه ترین مـدـلی دیموکراتیه ت به هه موو ئه و و ئـاتانه ی بفرـشه ئـوه که حاکمه کانیان له شـوه ی ئـوه ن !

ئـ هه مان ئه و کارته وه سیله یه که بـ بـده نگ کردنی هه ر ناـهزایه تیهك که ده مـکه که په نگـی خواردـته وه و خـافاندنی خهـکه به با به تـك که له سه ر ده ستی ئه وان نهك جـگای هـیچ ئومـدـك نیه ، بگره دووباره دواخستنی ویستـکی بهر حه ققی ئه و خهـکه یه بـ جیا بوونه وه له عـراق و پـکه ئـنانی ده و ئـه تـکی سه ربه خـ.

ئـ سه رانی ئه و حیزبانه ، ته ئکید له وه ده که نه و که ئه م ئـیفراندـمه بـ جـبه جـ کردنی ئـسته و خـ نیه ، وهك لـدوانه که ی ئه م دوا ییه ی بارزانی بـ ئـژنامه ی واشنتـن پـست ، به ئـام گریمان ده و ئـتیشیان دروست کرد ، کـ ده بـته حاکمی ئه و ده و ئـته ؟ مه گهر ئه و هه زاران کـچه رانه ی ئـژانه به به رده وامـی خـیان به ئاوه کاندـا ده ده ن و زور به یان ده خنـکـن، ووـاتیان نیه ؟! ئه ی بـ لـی ئـاده کهن ؟ ئه و خهـکه چ له وولاتـك بکا ئاینده ی خـیی و نه وه کانی داها توی نهك مسـگه ر نه بـ ، بگره به به رده وامـی له ژـر فشاری برسی کردن و سه رکوت و دـه ئـاوکـ دا بـ !

بـ نی پوونگ ... عه بدولـ هـ حمان فهرها دی

خـ ر تاـ ه تیشکـ کی خـ ی
به باـ ی سه مه ندهـ ر
بـ تنـ کـ شـ ونـ م نارد
ئه ویش خستیه گیرفانی
تا کوو ده مه و ئـ واره
زه رده پهـ بوو به میوان
شه و قـ کی بـ شـ ونـ م نارد
که شه ونـ م تاـ ه تیشکی
له گیرفانی ده رها نی
ببوو به پهـ ی تاووس
کـ تر ملیان پـ هـ نگ کرد
ئاسـ خـ ی پـ دا پـ شی
سروشـ ت کردیه ما فـ ر
پـ له په لکه زـ یـ نه .

2

شالوورـ کی وـ ل و سه رمه ست
به چاوی پـ خوماره وه
ها ته نـ و دـ ه شیعـ ر کم
که ده نووکی له پیتـ ه کانی ناوت دا
سروشـ ت پـ بوو
له بـ نی پوونگی به هاری
هر ئه وکا ته
ته مـ کی پـ با قوبریقی
شه به نگاوی
به لووزه وه بـ دا باری .

3

𐱃𐱃 ژا نه ده چمه ن 𐱃و 𐱃هز 𐱃
 بولبول 𐱃کی ده نووک م 𐱃ری
 و 𐱃و ته ریو
 ده نووک له ن 𐱃و ب 𐱃𐱃 𐱃ه نگوور
 بزر ده کا
 سهرمه ستا نه سهر دهر د 𐱃ن 𐱃
 𐱃هز و باخ و ده شتوده ریش
 𐱃 ده کا له
 سدا و نه وای
 شه 𐱃 له کا نی میل 𐱃دی
 به چریکه ی سهرمه ستا نه ی
 ده مخا ته ن 𐱃و
 خه یا 𐱃ی خ 𐱃شی مه یکه ده
 له کونج 𐱃کا
 ب 𐱃 باده و مه ی
 به ئازار 𐱃 ده تل 𐱃مه وه
 𐱃 له نیهادی ته نیایی
 وه ک هه میشه به یادی ت 𐱃
 ده که و مه نا 𐱃ه ی جودایی.
 4

نیوه 𐱃𐱃 یان
 تیشک 𐱃 خ 𐱃ر له 𐱃𐱃 چنه وه
 خورجینه ی 𐱃
 𐱃 له نسارم ب 𐱃 د 𐱃ن 𐱃
 تژی له به فراوی وشه
 ش 𐱃دار به ئاونگی شیعر و
 مش ت له 𐱃ه نگی
 شین هه 𐱃گه 𐱃اوی وه نه وشه .
 5

خ 𐱃ر مش ت له
 ئه له ندی ده مه و کازیوه ی
 𐱃ژانده ن 𐱃و گیرفانی ته م
 ئه ویش دایه بهر بارانی
 تیشکی ئاره نگی ئه ست 𐱃ره
 دواتر کردیان
 به په لکه ز 𐱃 𐱃ینه و ناردیان
 ب 𐱃 ئه و ئاسمانه ی که ت 𐱃ی ل 𐱃ی.

سوودانی گۆرائی بۆ منداڵان ... رێزا شوان

لێگۆ بوونی کورد دا، گۆرائی کوریش هه‌بوو، گۆرائی بوو بۆ بێشک لێ ژیانی کورد، بوو بۆ هه‌کارێک بۆ گوزارشکردن لێ هه‌ست و سه‌ز و لێ خه‌ش و یستی و لێ خه‌شیه‌کانی ناخی دێروونی. ئهمه‌ی کورد خاوه‌نی گۆنجینه‌یه‌کی زه‌ر دێوه‌مه‌ندین لێ گۆرائی فێلکله‌ری هه‌مه‌بابه‌تی ره‌سه‌ن، که‌ مه‌رک و تایبه‌تمه‌ندی و ره‌نگ و به‌ی کورده‌واریه‌کان په‌وه‌یه‌ دیارن و جیاوازیاشیان هه‌یه‌ لێگۆ گۆرائیه‌کانی گۆلانی تر. بۆ سه‌دان به‌یت و باله‌ره‌ و گۆرائی فێلکله‌ری و میلی کورده‌یمان هه‌ن، که‌ تا ئهمه‌ش چه‌ژ و خه‌شیه‌کان لێ بوونه‌ت و... داگیرکه‌رائی کورده‌ستانیش نه‌یانتوانی ژینوسایده‌ی گۆرائیه‌ی کورديه‌ی ره‌سه‌نه‌کانمان بکه‌ن، گۆرچی بێشکیان لێدزیوین و شیواندووین.

باسه‌که‌مان دێره‌باریه‌ی گۆرائیه‌ی بۆ منداڵان، ئه‌وه‌ گۆرائیه‌یه‌ی که‌ گۆرائه‌به‌ژێر گۆره‌کان بۆ منداڵانی دێهانه‌یه‌ن. یا بۆ دێنگی ناسکی خودی منداڵان بۆ تاک یا بۆ که‌مه‌یه‌ دێوتره‌ن. گۆرائیه‌یه‌ی که‌ به‌یه‌ی قه‌ناغه‌کانی ته‌مه‌نی منداڵان په‌له‌ن دێکری. په‌وه‌سته‌ی لێ رووی فێرم و ناوه‌یه‌که‌ و واتا و که‌ش و ئاواز و ته‌رپه‌وه‌، لێگۆ قه‌ناغه‌کانی توانای و ره‌گرتن و فێره‌بون و وتنه‌وه‌ی منداڵاندا بگۆنجه‌ن.

من لێ که‌ته‌به‌که‌مه‌دا (چه‌وپه‌خشانکه‌ بۆ مه‌ژووی ئه‌ده‌بی منداڵان) که‌ لێ سه‌یه‌ (٢٠١٥) لێ لایه‌ن (که‌مه‌یه‌ی ره‌ناکه‌یه‌ری و که‌مه‌یه‌یه‌ی که‌ره‌که‌ی) وه‌ چاپکه‌راوه‌. لێ بێشکه‌ی ئهم که‌ته‌به‌مه‌دا، باسه‌مان لێ سووده‌یه‌کانی (لایه‌) که‌ردوه‌، که‌ لێ لایه‌ن دایکه‌انه‌وه‌ بۆ که‌رپه‌ و سه‌وا جگه‌ره‌که‌شکه‌یه‌کانیان دێکری.

(لامارته‌ین) ده‌یه‌: "جوانته‌رین هه‌نه‌راوه‌ لێ سه‌ره‌انه‌یه‌ی جیهانه‌دا لای لایه‌ی دایکه‌انه‌"

لای لایه‌ و لوانده‌نه‌وه‌ بۆ منداڵانی که‌رپه‌ و سه‌وا دێکری، که‌ته‌که‌که‌ دایکه‌انه‌یه‌یه‌یه‌ نه‌وه‌ لانه‌ یا بێشکه‌وه‌ یا جێلانه‌، لێگۆ ره‌ژه‌نینه‌دا، بۆ لای لایه‌ و گۆرائی گۆنجه‌وه‌، سه‌ز و خه‌ش و یستی و ئاهه‌ی ناخی دێیه‌کان بۆ که‌رپه‌یه‌کانیان دێرده‌به‌ن. تا خه‌وه‌ بیا نه‌به‌ته‌وه‌.

للم نووسیند ماندا، ب کورتی باس ل سوود کانی گ رانی ب منداانی باخچی منداان و ق ناغی قوتا بخانی بندتی د کین. ب تایب تیش قوناغی باخچی منداان، ک ب ق ناغی زووی منداایش ناود برت، ل چ ند باسکی پروردی تریشدا، باسمان ل گرنگی و ل ه ستیاری ئم ق ناغ ل ژیانی مر ف کردوو. ی ک مین خشتی بناغی ک سای تی ه ر ک س ک ل م ق ناغ دا داد نرت، ل ر و پ شینی ئ و ی ل د ک ین ک ل داها توودا د ب ت چ ک سای تی ک. ه ر ل م ق ناغ دا چ مک بند تی کان لای منداان ج گیر د بن، ک ل ئا یند دا د توانن زیاتر و زیاتر پ ر یان پ بد ن. ل م ق ناغ دا زمان ز ر ب خ رای گ ش د کات، چونک زمان ل پ ویستی و پ دا ویستی کانی پ یو ندیکردن و د ر ب ین و گوزار شکردن. پ ویست ئم ه ل ل ب ر ژ و و ندی مندااندا بق ز ر ت و، تا منداان بتوانن راد ی کی ز ری وش و د ست واژ و ر ست و چ مک کان و ر ب گرن و ف ر بن، گ نجین ی زمان و زانست و زانیاری گشتیشیان د و م ند ب ک ن. ه ر ل م ق ناغ دا، ه ش ب ئ و پ ی خ رایید و گ ش د کات. ل ل ک ک ین و ی کی پراکتیکیدا، ئ و د ر ک و توو، ک ر ژ ی ز ری گ ش کردنی ه شی منداان تا ت م نی چوار سا ی دروست د ب ت. ساانی پ ش قوتا بخان ش ب (ت م نی یاری) ناسراو، چونک منداان ر ژان کات کی ز ر یان ب یاریکردن و خ شی ب س ر د ب ن. ب (ت م نی د زین و) ش ناود برت، منداان ل م ت م ن دا، د یان و ت شتی تاز و زیاتر بزائن و بد ز ن و، ل سروشتی ژینگ و د و ر و ب ر یان د گ ن، ر و پ گ ی خ یان ل ن و خ کیدا د زانن، تا ب یان ب ک ر ت د یان و ت زیاتر بزائن، شت تا قیبک ن و، و شتی تاز بد ز ن و.

چ مک گ رانی منداان:

تا ئ ستا گ ل پ ناس و را ف ی جیاواز، ب چ مک گ رانی منداان کراون، و کو:

گ رانی منداان، بریتی ل و پارچ ه نراو سوک و ئاسانان، ل ف ر م و ناو ک و واتادا، ک ل س ر ک ش کی سووکی تایب تی د ه ن ر ن و، د گونج ک منداان ب تاک یا ب ک م ب گ رانی و ئاواز و بیان چ ن.

(ئ حم د ن جیب) ش د : ”ه نراو ل ش و ی، گ رانی، سروود، ئ پ ر ت، نمایش، شان شیعردا خ ی ب جیهانی منداان ئاشناد کات” ل پ ناس ی کی تردا: گ رانی منداان بریتی ل ج ر ک ل ج ر کانی ئ د بی شیرین و باو، ئاواز کانیا منداان د و ر و ژ ن و

دایا هـ نذ جـ ش خرـ شـ

خەشەویستی و ئارەزووی منداغان بە گەرانی، حەزەکی سروشتیی، گەرانی ھەکارەکی ئاسان بە شیرین کردنی فەرہوون لە قەناغی باخچەیی منداغاندا.. ئێوان لە بنەتدا، لە رەیی وشە و رستە دووبارەکردنەوە، فەری زمان دەبن.. بە نموونە، ئەم کەپەیی:

هـ ر د ر ن ا ی ... هـ ر د ر ن ا ی

قاچمان تہزی، بووک دہرنایہ

هـ ر د ر نا ی... هـ ر د ر نا ی

دستمان تـزی... بووک دـرنا یـ

هـ ر د ر نا ی... هـ ر د ر نا ی

گڳرانی ئو چالاکیی، کڳ منداڳان بڳ هڳموو هڳستڳکیانڳو، بڳ شوڳی کی نڳستی تیدا نوڳقم دڳبن. بڳ ئازادیش گوزارشت لڳ هڳستڳکانیان دڳکن. ئڳم هڳست و نڳستڳش ئارمیڳکی قووڳی دڳروونیان پڳد بڳخشڳت. منداڳان حڳز لڳ گڳرانی رتم خڳرا دڳکن و، حڳزیان بڳ رتمی خاو نیڳ.

شا عیری ناسراوی سوری (سلیمان ئیلعیسا) لک کتبی کتبی (دیوانی
مندا بان) د:

“لہ منداہان بگہگہن، با سروود بچہن، گہرانہی بہن، بہ نرخترین دیاری کہ پشکہشیان بکن، ئو وشہ جوانانہن کہ دہیانخہنہ سہر لہوکانیان۔ بہ ئوہی کہ زمانہکہیان خہشو۔۔ بہ ئوہی کہ نیشتمانہکہیان خہشو۔۔ بہ ئوہی کہ خہکی و گوہ و بہہار و ژیانیان خہشو۔۔ پہویستہ فہری سروودی خہشیان بکنین۔ ہہنراوہی جوانیان بہ بنووسین”

زټر جاریش ئم جووټه وشانه پټکټو دټن و دټبنډ پټویستی و بټ
تټواوکټری یټکتری: (سروود و گټرانی، هټنراو و گټرانی، سروود و
موزیک، گټرانی و موزیک، گټرانی و هټپټکټ، گورانی و چټپټ،
هټنراو و ئاواز، گټرانی و ئاواز).

ساربان ای ئووی ک ک م م ک گ رانی ف لکلری ر س نمان ب مندانی
کورمان ه ن، و کو (ه یاران و م یاران، بووک ب باران، ه لوور
ب لوور، حل حلی و بل بلی، ح لان، ه روی روی، ه ت ر و
م ت ر . . ن ور ز و ر ن د ر، پام س د ستم س . . ش کری ع مارانم
س، حاجی ل قلاق مار هات، چ ندین گ رانی ف لکلری تریش، ک
مندانان ب ک م ل گ یاریکردن دا، د پان ن و .

کۆمەڵە شاعیری ناسراویشمان، ھەنراوی شیرین و ناسکیان بو
 منداڵان نووسیون، ھەنراو کانیان لە لایەن ھەنرمەندان
 ئاوازدانەرەو، کراون بە گۆرانی بە منداڵان، لەو شاعیرانەش
 (زەوەر، فایق بەکس، گۆران، عەلی عەبدوڵا شەونم، کاکەیی فەلاح،

هزار موکریان، فخریدوون علی ئمین، لطف همت، دایکی سلاق، کازم کئی، علی حممت شید بزرنجی، سلاح نیساری، رستم باجلان، سبزی بانی، سیمین چایچی، علی زاممت دیان، جگر سوز پند، یی، ئمین گاردیگلانی، عوسمان هورامی، عبدالحممان فیم،... هتد)

لا راستیشدا، تا ئستا گران بژ چ پیاو چ ئافرمان نیی، ک ب تایب تی لا بواری گران مندا اندا کاربکن.. تنها گران بژ مامتستا (سلاح ممتد کئی) نبت، ک لا لای مندا ان ب (مام عو) ناسراو.. ک نزدیک د کلیپی تمارکراوی ب مندا ان ه ی لا وان ش (هلوور بلوور) و (دوور) و (بوکان) و (ئم م شک).. ن دای دور و (ک شک) و (پلیسی هاتوچ) ک ب زری لا ک نانی پلستانک و کوردماکس پپوول و زارک دا نمایش دکرن.. هر ل م ک نانی شدا، ک ممتک مندا انی چاوگشی بهر ممتد، چ ندین گران خشیان تمارکردوون.. ئم مندا ان و ئو هونرممتد دسزان ش ک رایانه ناون شایانی ئافرین و دستخشین.

ناشی ری گور و برچاوی هونرممتد کاک (فواد ممتولانی) لا یاد بکن، ک ورچرخانکی ب گران کوردی مندا ان کرد، چ ندین ئاوازی ب همتستی مندا ان دانا و ئامادی کردن و مندا انی بهر ممتدی راه نان.. ئو گرانیان ب دنگی مندا انی شاری سلمانی ب ک نانی کوردسات تمارکران و نمایش دکرن.. هیوای ئو ممتخواست ک کاک فواد ل م خزم ت پیر زیدا بردووام بوای.. بمتام ئویش ئو چالاکیانای نمان و.. هکاری وازه نانی لای خ ی تی.

لا سلمانی و لا هولر و دهک سالان فستیفای مندا ان ب گورانی و همتپکی و شان گری پشکش دکرن، هیوادر م سرب رشتیارانی ئم فستیفان زیاتر خیان ماندووبکن و جوانتر ئم فستیفان ب باتی گران مندا ان باز نند و زرتترین مندا ان چ وکو تاک یا کرس بشاریان تدابکن، تا چالاکیانی فستیفان کانیان لا ئاستی گرنگی و پویستیدانی ئم سرددان.

سوودانی گران ب مندا ان:

گران ری گری ه ی لا فرکردن و لا رشبیری کردن و لا ک ممتای تی کردنی مندا ان، گران ه ست و ویژدان دزو نند و ددو نند، لا سای گرانیدا گل سوود و ئامانجی پروردی و زمان و ک ممتای تی و دروونی و جستی مندا ان دند.

- گرنگترین سوود کانى گرانیش بى منداان ئمانن:
- ۱- گرانى ئاسوودى دىروونى و چىژى هونى و ئىدى بى منداان دىخشى و، خىشى و شادى دىخاتى دىيانىو. لىسار بى جوانى گونگرتنىش رايان دىهنت.
 - ۲- گرانى بوارىكى گرنى و باشى بى ئوى كى منداانى بىهرمىند و هونىروىر، بىهرى هونىريى خىپىكراوكانيان ئاشكراىكن و بى ئاوازىو دىنگيان دىربىن.
 - ۳- سامانىكى زمانى و هىشى بى منداان دىخشى، دىشتوانن باشتر گوزارشت بىكن.
 - ۴- گرانى يارمىتى منداان دىدات، كى سىز و خىشىوىستى و هاوبىستىبوونيان بى گىل و نىشتمانىكانيان شىرىنترىن، شانازىش بى فلىكىر و ئىدى بى گىللىكانىو بىكن.
 - ۵- گرانى كى جوول و تىپى تىداى، چالاكى منداان چالاكتر دىكات و، لى بىزاربوون و وىستبوون و بىمىلى دوورىان دىخاتىو.
 - ۶- گرانى هىكارىكى باشى بى چارىسركردنى كىشى ئى و قوتا بىيانى كى شىرم دىكن و گىشىگىر و دوورپىرلىز و ئارام و رالى و كىمدوون و كىمتىكىكن.
 - ۷- گرانى هىكارىكى بى دىستىهئاننى رىفتارى جوان و دروست و بىهاى بىرز.
 - ۸- گرانى كى زانست و زانىارى لىخىگرتوون، بى سىرچاوىكى دادىنرىت كى منداان لىوى فىرى ئى و زانست و زانىارىيانى دىبن كى لى دووتوئىاندان.
 - ۹- منداان فىرى ئىو دىبن، كى بى تىواو و بى رىوانى و شى و رىستىكان دىربىن.
 - ۱۰- لى دووتوئى هىندى گرانىدا بى منداان، رىنماىى باشيان لىخىگرتوون، وىكو:
- پىبىندىبوون بى رىنماىىكانى تىرافىك، ژىنگىپاىزى، رىزگرتن، هاوكارى كردن، هىروئىزى كردن، چاكىخووزى، خوشكاىتى و براىتى، كىشكىردن، رىزگرتن لى ياسا، ئازاىى، ئازادىخووزى، دىموكراتىخووزى، دادپىروئى، بىكسانى، ئاشتىخووزى،... هتد.

رىزا شوان

نروىچ: (۸/يولى/۲۰۱۷)

گور تیرین تیر ریسست ئردگان ... رزا شوان

رژێ شەمم (۷/۷/۲۰۱۷) لەو کەنگرە رژنامەیەکە دیکتاتەرە
رەگەزپەرست و لەخەبایەکی تورکیا، لە پەرەراوەزی کەنگرە لووتکە
وێتانی بیست لە هەمبەرگ لە ئێمانیا بۆوەچوو. لە وێتانی
پرسیارەکی رژنامەنووسەکی کورد دا، دەربارەکی تەکنەشەر و
سیاسەتمەداری گەلەکەمان، هاوسەرەکی زیندانی کرەوی پارتی دیموکراتی
گەلان - هەدەر - ئێردەگانی دیکتاتەر، توومەتی تیرەریستی خستە پا
سەلاحەدین دەرەش و بە تیرەریست ناوی برد، لە وێتانی
رژنامە کوردەش، دەربارەکی چارەنووسی سەلاحەدین دەرەش، ئێردەگان
وتی: "من بەرپرس نیم لە بەردانی ئێوانەکی لە زیندانی تایبەت بە
تیرەریستان، ئێوەشی دەربارە بپرسەت - مەبەستی دەربارەکی سەلاحەدین
دەرەش بپرسەت - ئێوەیش تیرەریستە"

بەڵێ لە دیدی ئێردەگانی دیکتاتەر و رەگەزپەرست و لەخەبایەکی و
کورسی پەرست. هەر کەسێک چەپەری بە لەندەات و کەنەشی بە نەبات و
بە درەگانی نەوێشە دووبیلا. یا ئێوەی داوای ئازادی و دیموکراتی و
یەكسانی و دادپەروری و ئاشتی و ئازادی رادەربەین و رژنامەوانی
و مافەبەکان، ئێردەگان بە تیرەریست و ناپاک تومەتباری دەکات. .
ئێردەگان تووشی کوردەبەیا بوو، تا سەر ئیسقان رقی لە کوردە و
دژایەتی هەموو مافەکانی کورد دەکات. . ئێوەی بە گەلەبەگە
رەگەزپەرست ئێتاتۆری دەرەق بە کورد تەواوی نەکرد، ئێمە دەرەق
تاوانی زیاتر دەرەق بە کورد بەکات. بەدەنگی کەمەگە
نەدەوێتیشی قەستەتووە لە ئاست تاوانەکانیدا. گەلەکەمان زیاتر لە
سەد ساڵ بوو بە قوربانی بەرژێوە نەدەوێتیشی وێتانی زەهەر، کە
هەرگیز گوێ بە بەها و بە چەوسا نەوێتیشی گەلانی نیشتمان داگیرکراو
نادەن. . ئێردەگان ئێمە باردەرەکی ئێستای ناوچەکە قەستەتووە و، بە
هیچ کەسێک دەست لە گوشت و بەین و لە گرتنی کورد و لە وێرانکردنی
کوردستان هەنەر، نەهەر لە باکووری کوردستاندا، بەهەرکە
رەژاوا و لە باشووری کوردستاندا، تا نەهەرکە بە خوەنی خەکی
سەفیل و بەتاوان و بەدەرەتانی گەلەکەمان سوور.

ئێردەگان دەستە چەورەکە بە کورد دا دەسە، بە پاشەوێ پێسیوە،
قەرمانەکی وەکو سەلاحەدین دەرەش بە تیرەریست تاوانبار دەکات،
بەهەرکە ئێوانەشی کە دەربارەکی پرسیاری لەدەکەن، ئێوانەش بە

تیرریست دزاننه. بام گهر ب ویزدان و نازاییدو قسه بکین، گهر ل دنیا دا تنها تیرریستک هه بته ئوو ئردگان، تاوانه قهزوو نه ئاشکرا و نشاراوکانی ئم راستیی دسلمنن. هه موو دوو تان و گهلانی جیهان باش دزانن، که تورکیای ئردگان، زهر بشرامانه و ب ئاشکرا، یارمته و پشتگیری له داعشی تیرریستی هاوپیمانی تورکیای دکرد. ب چکه، ب پار، ب زانیاری سیخو، ب دا و دزمان، ب چارسه رکردنی بریندارکانی داعش، ب سیخو یکردن له سهر پشمه رگه و شه قانان، بکو تورکیا دنیا ترین پرد و دروازای سهرکی داعش بوو ب پینوو ب سوریا و عراق. ههر ب پلانیه ژو و یارمه تیدان و چاوساگی تورکیا و رهزم فاشستیکی، داعش شاری موسه و که بانی و شهنگال و مبنج و رهقه و شارکانی تریان گرت. ههر کاتیکیش که شرفانان و پشمه رگه تنگیان ب داعش هه چنیه و شکستیان ب هه شکانیان ب سهر کوردستان هه ناب، تورکیا گهی دگرت و، فشاری سه ربازی و راگه یاندنی دهخته سهر کوردستان. ئهستاش، دواي چندين داستانی قاره مانته و سه رکته تهنکانی شه قانانی کوردمان له رهژاواي کوردستاندا له شاری (رهقه) دا، دیسان ئردگان ئاوسی رقبوو له کورد بوو، ب قورسترین و تازترین تهپ و تانک فره کهي جهنگی، ب سوپایه کی زه بهلاح و ب سهدان جاشی ب کرهگیراویان، تگماره ی شاری عفرینی رهژاواي کوردستانیان داو و تهپبارانی دههات و گهه که کوردیه کان دهکن و، دیانته ره شه کوژی کوردی ئه و شاره کوردستانیه مان بکن و، فشار له سهر داعش سووک بکنه و شهرفانان له رهقه پاشهکش بکن. بام گهر بهت و سوپای تورکیا بهته ناو عفرینه و، ئهوا عفرینه دهته ب گهستانیان، چونکه ئیراده گهله که مان زهر له چه کهکانی تورکیا ره گهزیه رسته به ههزتره.

ئهمه له سایه ی ئردگانی دیکتاتره دا، تورکیا بوو ب گرتوو خانیه کی گهر ب ئازادیخوازان و دیموکراتیخوازان، له تورکیادا ملی ئازادی به پته سیداره ویه و، ئهوهشی به ئردگان بهته پته خوار داناو، رووبه ووی چاره نووسه کی نادیار دهته و. چونکه له فرهنگی ئردگان و پارتی ره گهزیه رسته کهیدا، ئازادی، دیموکراتی، دادپهروهری، یهکسانی، ماف، مافی دهریه، ئاشتی، بوونیان نیه.

بهی ئه ته که شاری ئازا و دهر و قاره مان و خه اهر و که نه دهری گهله که مان کاک (سه لاهه دینه ده میرتاش) راسته کهي، میژوو ديسه لمانته که که تیرریسته. گهرچی به دیان به گه ی حاشاهه نه گره هه که له ئهمه دا تیرریستی ئردگان دسلمنن.

[illegible]

زرن ئو دىكتاتور و ستىمكار و لىخ بايى گى بىگىنىنى كى
زىبىخانى مېژووش لىخى نىگرتىن. چار نووسى ئىزدىگىنىش لى هى ئىوان
باشتر نابىت. رىژىمكى دىت كى سىدام حوسىن ئاساىى، كىونىمشكى لىبىبىت
بى قىسىرى و، شىونى نىبىت كى خى لىبشارىتىو.
سىركىوتىنىش بى گىلانى تىكىشور و خىاگر و كىونىدىر. سىربىرزى و
شكىدارى و نىمىش شاپىنى تىكىشورانى كىونىدىر و خىاگرى.

بہم ان قوبادی بوو ئ ندامی
رسمی ئا کادیمیای ئ سکار
گور ترین ر کخراوی سیند ما یی
جیہان

مٲنسور جيهانۛ سينٲماڪاري نادرۛ كورد "بٲهمٲن قوبادي" بوٲ
ٲٲندامۛ رمۛ سمۛ ئاڪاڊيميۛ "ٲٲسڪار" گٲورٲٲرين رمٲڪراوٲي سينٲماۛ
جيهان.

ٲاكاديميائي زانست و هونڊرر سينڊ مائيدڪاڻي "ٺٺسڪار" ڪڍ لڍ ٺٺسٽادا
 ٻڌ ڳوڙترين و گرينگترين رڳخراوڍ سينڊ مائي جيهان دٻٻ ٺٺڙمار،
 هڻموو ساڻڪ ٺماريڳ لڍ سينڊ ماڪاراني ناودار و ناسراوي جيهان لڍ
 ٻڌش ڄڙاوڄررڪاڻي سينڊ مادا بانگهڻشت دٻڪات و دٻبڻ ٺٺندامي
 رڳسمي ٲاكاديميائي "ٺٺسڪار".

ئەمسا سىنەماكارى ناودار و بئەزمۇنى كورد "بەھمان قوبادى" كە
بە فىلمەكانى بەتە سىنەماكارى بەناوبانگى كوردى ئەلەرانى لە ئاستى
نەودەوتەتەدا لە ساى 2017 بە رەسمى لە لاين ئاكادىمىيە
"ئەسكار"و بە بەئەندامبوم لەم رەكخراو گرىنگە بانگەشت
كراو.

لە ئاكادىمىيە "ئەسكار" ئەندامىيەتى تەنبا بە كەسانەك دەبەخەشتە
كە لە هونەرەكانى پەيوەسىت بە سىنەما دەستەوتە بەنرخيان
بەدەستەنابەت و شايستە ئەوون كە لە لاين لەژنەى هەبەژاردنەو
پەسەندە بكرەن.

پەشتريش لە مانگى ژانويەى 2017 "بەھمان قوبادى" بە رەسمى ببو
ئەندامى بنەكى سىنەماكارانى ئەمەريكا.

بەچى بە نەخەر بە ريفرانەم حوكمى بنەماەيە درەژتر دەبەتەوہ ؟ ... عىمادەلى

لە سياسەتدا هەميشە دەرئەنجام كارى خەى دەكات و ئەوہى راي گشتى و
خواستى جەماوەر بەلەى خەيدا رابكەشەت پايەكانى دەسەلاتدارەتى خەى
پتەو دەكات و درەژە بە بونى خەى دەدات و خەىفەرزكردنى چواشەكارانە
و بە بنەما چارەنوسيشكەست و كەوتنە زوو بەتەيان دەرەنگ .
يەكەتى تا ئەوكاتەى يەكەتى نەوخەيى زابوو، تا ئەوكاتەى روى
سەركرادىيەتى و تەگەيشتن لە واقەى كوردستان و خەىفەرزكردن بەسەر
كەرى خەبات و پشت بەستن بە جەماوەر خەى هەرە لە پيشينەى سىما و
سيفەت و كردهوہەكانى بوو، تا ئەوكاتەى خەىكە سيفەتەكانى ميلەت و
ويست و ئارەزوو و ئامانەجەكانيان بە جوانى دەخوئەندەوہ، هەزرى
يەكەمى بە ركابەر بوو .

پارتى لە سەرەتاي شەرشى ئەيلول و بە پشت بەستن بە جەماوەر لە
سەرەن و بادىنان، هەچى بە هەزرى نەيار و ئەپەزسيەنى نەوخەيى
نەهەشتبوو و تەنبا پەشتو پەناى جەماوەرى ئەوكات بوو كە واقەى
رەشەبىرى و سياسى و كەمەلەتەى ئەو قەناغە تاوہكو نەسەكە و هەرەسە

گه وره که هـ نـی پا پـشتی بوو .

گـران که له قـ ناغـکی ههستیار و تایبه تی و له واقعـکی تا راده یه کـ به خود گـ راوی پـش درو تبونی ئهم رـ کـراوه و له کاتـکی چاوه روان کراوی و هر چه ر خانی سیاسی و که فوکولی جه ماوه ری و زـ ربونی رـ ژهی ناره زایی جه ماوه ر و گه لی کوردستان، زـ رینه ی جه ماوه ری خـی مسـ گهر کرد و ئه گهر زـ ر گزی و ساخته وه دهر نـین له پرـ سه ی دیار یکردنی جه ماوه ری حزبه کاندایا، گـران ته نانه ت پله ی یه که می جه ماوه ری بونی هـ نه کانی به ده ست هـ نا ئه گهر به راورد به حزبه کانی تره وه بکـرت له گه پارتیشدا، له لایه نی نه بونی به رژه وه ندی تاکه که سی مادی و مه عنه وی بـ ئه وانه ی پشتگیریان ده کرد" به پـ چه وانه ی جه ماوه ری حزبه کانی ده سه ـات .

ههروه ها حزبه کانی تر، هه ریه که و تا راده یه کـ به شـ وه یه کـ پـ ناسه ی خـی به جه ماوه ری بونی وه دهر ده خات و، هه ر یه که و بونی خـی به بنکه جه ماوه ره که یه وه به ستر او ته وه و بچوکی و گه وره یی به نزیک ی و توانای خـ به ستنه وه ی به مه یلی جه ماوه ره وه یه " جگه له هـ کاری تر .

ئالـ ره وه بـ مان دهر ده که وـت که سه ره رای بونی جـ ره ها به رژه وه ندی و خـ فهرز کردنی ساخته کارانه و گزی و فزی هـ بـ ژاردنه کان و هه وـی هـ نـی دسه ـات و پاره وپوـ و چیژی هه مه چه شن، که چی جه ماوه ری راسته قینه ی هه ر حزبـ کـ و نزیک بونی له بنکه ی جه ماوه ری فرا وانه وه، له دوو بنه مای سه ره که یه وه ده سته ر ده کـرت :

1- راسته کـ یی هه ر رـ کـراوـکـ له گه ل بنکه و جه ماوه ری خـ یدا به شـ وه یه کی راسته وـخـ و دوور له چـ ژی هه مه چه شنی ده سه ـات و ئیمتیا زات که قورسه بـ زـ رینه ی جه ماوه ر فه راهم بکـرت .

2- خواستی جه ماوه ری له بواره هه مه جـ ره کانی قـ ناغه که و چـ نـتی مه یسه ر بونی له رـ گه ی راستو دروستی بـ غه لوغه شی ده سه ـات تدارـتی . ئه مه ش له ئه زمونه کانی جیهاندا بی روونی دهر که و توو ه و خواستی گشتی جه ماوه ر به هیچ تموجـکی مادی و چـ ژی ده سه ـات و به رژه وه ندی شه خسی و حزبی نا کرد رـت، بـ یه هـ نـی نوـی گونجاو به نوـ نه ری راستو گونجاو په یوه ست ده بـت و سه ر ده که وـت، ئه مه ش له سه رجه م وـاتاندا ده بـت و نزیکترین نمونه ش سه رکه و تنی ما کـرـ نه به سه ر هـ نه کانی تر دا له هـ بـ ژاردنه کانی فهره نسادا ئه وه مان به جوانی بـ دهر ده خات .

بـ یه، پارتی لهم ئامانجه سهخت و حزبی یه که ده یه وـت به تایبه تی له رـ گه ی ریفراندـ مه وه بـ حزبه که به دهستی بـ نـت، خـ په یوه سته بونی ته به جه ماوه ری گه لی کوردستان و، هه ست و سـ ز و نیاز و ئامانجه راسته قینه و خه ونه کانیان به سه ر مه شقی ئامانجه کانه وه که سه ر به خـ یی کوردستانه وه به ستـ ته وه . بهـ ی پارتی ترسی له هه موو شیعارـکی له و جـ ره بوو، بهـ پارتی هـ نـکی مو حافز کار و هه میشه بینینی ستراتیجی

له سنوور و دەرگای عیراق به دەر نه بووه و تا شیعاره کە ی له خودموختاریه وه بـ فیدراـی گـری قیر سپی بوو، بهـ پارتی بـ ماویه کی دوور له جه ماوه ری راسته قینه ی کوردستان دوور بوو و ته نها پشتی به کلتوری سیاسی باوو و ئاستی رـشـنبیری زـرینه ی خـهـ له مهر بیرکردنه وه ی خـی و دوور له نوخبه ده به ست . بهـام ئهـمرـ له به دبه ختی هه مووان وا بهـم بازدا نه سیاسیه حزبه و به بیرى حزبی و ناخی به رژه وه ندى ته سکی شه خسی و حزبه وه، ده یه وـت به سهر سه رجه م ته گهری جه ماوه ری و سیاسی و شکسته هه مه جـره کانی خـیدا باز بدات، که مه گهر ته نها بهـم رـگه وه بتوانـت سه ربکه وـت .

ئه وه ی جـگه ی مشتومره و سه رسورمانی ئـمه ومانا نه، که زـرینه ی نوخبه ی رـشـنبیری و کـمهـ ده رستر یشتوی سه رجه م حزبه نه یاره کانی پارتی بهـشـوه یه کـمامهـ له گهـ ئهـم ره فتار و ئامانجه ی پارتیدا ده کهن که به قازانج به پارتی و جه ماوه ری بونی ساخته یی و موزه یه فی ژماره ی هه وادارانى له کوردستاندا بشکـته وه، ئهـمهـش به راستهـخـ و له رـگه ی دژایه تیکردنی ئامانجـکی پیرـزی جه ماوه ری گه لی کوردستان و که پارتی له پـناو مه به ستی حزبی ههـ یگرتوو ه و، بهـم سه رکـشه ی خـی له سه رجه م قه یرانه کان رزگار ده کات و شسکتی چه ند ساـهـی خـی به ریفرا نـم و سبه رهـخـی ی زاره کی دیـلت ده کات و جه ماوه رـتی خـی دووباره به خه ونه دـرینه کانی خـهـ که وه ده به ستـته وه و له دوا جاردا ئه وانـه ی به رـگه ی نابـهـجـ و ههـشه یی و شیکاری تیریا نه ی رووتوقوتی زانستیا نه ی سیاسی و بـ پشتب به ستن به واقعه کە ی کوردستان و بـ خوـندنه وه ی ئاستی رـشـنبیری خـهـ و چـنـتی روانینی بـ حزب و کاری سیاسیان، قسه ی وا ده رده برن و ههـوـستی وا ده گرنه به ر که جگه له قازانج به به رژه وه ندى ته سکی پارتی و به زـاـیـونی چه واشه ه یج شتـکی لـ سه وز نابـت و له وـشدا پارتی بهـم ره فتارا نه شاگه شکه ی خـشی ده کات، له دوا جاردا پارتی به ئهـنجامدان و سه رکه وتنی ریفـرنـدـم که ئه گهری زـرتـره له شکست و ئهـنجامنه دانی، دووباره خـی فـرما ت ده کاتـه وه و قسه ی حق و راستی زـرینه ی نوخبه ده خاته گـشه یه کی که ناری بیرو بـ چونی جه ماوه ری کوردستانه وه . بـیه ده بـت له مامهـه کردن به جه ماوه ره وه چه ند بنه مایه ک له به رچاو بگـیرـت:

1-هه روا به ئاسانی نه یارانی ریفـرنـدـم له به ر کـمهـ هـهـ کاری راست و ره وا به ره فتار و ههـوـستی رووکه شانه ریفـرنـدـم نه که نه موـکی پارتی و ئهـو ده زوله باریکه ی له نیوان ئهـم کاره و مانه وه ی ئهـو ئامانجه گه وره یه به موـکـداری هه مووان به ئاسانی نه دـرینـن، که پارتی به و کرده وانه له ناخی خـیدا له شاگه شکه ی خـیدا ببورـته وه و به خـی بره و به و ئیدعاتا نه بدات و به رووکه ش نارازی بونی خـی

دهربرت و خه لك بكا ته دووبه ره وه و نه ياره كاني كه متر بكا ته وه و به نه نيش باش بزانن ته و ج ره راوب چوانه له رووي جه ماوه ريه وه له قازانجي خه يدايه و ب ماوه يه كي دوورودر ژ تر سه رجه م خواست و دسه ات و ده ستر يشووي خي ب ده يان سا ي تر به سهر گه لي كوردستاندا فهرز بكات و خه باتي نه هشتني ناعه داله تي و بنبركردني حوكم و ده سه ات ي بنه ما يي قورستر بكات .

2- هه و ي ري گه ي ناسكي جه ماوه ري ب ت گه يشتن له فرتوف يي حزبي و ته كتيك و مان ر به ستراتي جي كي گشتي ميله ت گر نه دن و بواري فرشتني نه ته وه په رستني به پارت ي له ري گه ي هه ندك هه ويستي كورتبيني سياسي رووي ري ژانه وه نه فرشته وه .

3- له م باره وه ز ره سه خته جه ماوه ره له نياز و كرده وي پارت ي به ناوي نه وان هه روون بكر ته وه كه له كا ت كدا ئمه خاوه ن جه ماوه ري كي عاتفي و زور له بيركه ري كرده وه و ره فتاره سه خته كاني ته نانه ت نه يارانيشين بين نه ك حزه كاني كوردستان، ئه ي چن شكسته كاني پارت ي و ده سه ات مان له بير ناچت .

با كارت ي ريفراند م و سه ربه خي كوردستان له ده ست چه واشه و خاوه ن مه به تسى ته سك به ره فتار و كرده وي راست و دوور له هه چون ده ري نين و ري گه ي رزگاري هه ميشه يي له حوكمي بنه ماله يي و موخافزكاري ماوه به سه رچوو كورت كه ينه وه، نه ك به خ مان ته مه ني ق ناغي چه قبه ستن له دوني اي رابردوو و دووري له بير و ره فتاري سه رده ميانه زياتر كه ينه وه، ئه مه ش له م كا ته دا به هه و ستي راست و دروستي هه موان له مهر ريفراند م ده كر ت، ده ب ت نه ه لين به ئاساني ئه م ئامانجه گشتي و پير زه به نرخی چه واشه و ئامانجي حزبيه وه له لايهن ده سه ات ي شكستخواردوو به خه لك بفر ش ته وه .

به ز ر كورتيه كي ريفراند م و سه ربه خي، يان سه ربه خي به ههر گايه كه وه ب ت مو كي شه ري و ئامانجي پير زي ميله ته و خه وني له ميژينه ي گه لي كوردستانه به سه رجه م بيرو ب چون و فكر و عه قيده يانه وه، با به هه رزان راده ستي حزب و ك م ه لك به رژه وه ندخواري نه كه ين به قسه و كاري ت ري ره ق و دوور له واقعي كوردستان كاريان مه يسره نه كه ين و سه ربه خي به مو كي گه ل بم ن ته وه و ناخ و مه به ستي راسته قينه ي نه وان ي ياري پ ده كه ن ب جه ماوه ر روون بكه ينه وه. ئه مه ش نه و هاوك شه يه مان ب روون ده كا ته وه كه به نه خ ر ب ريفراند م ده سه ات ي بنه ما يي چه ند قات در ژ تر ده كا ته وه و نه و جا قوره كه خه ستر ده ب ته وه نه ك به پياده كردني ريفراند م ي ب ئاماده يي پ داويستيه كان و نه بوني زه مينه سازي .